

แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 1 และ 2

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง
การศึกษา

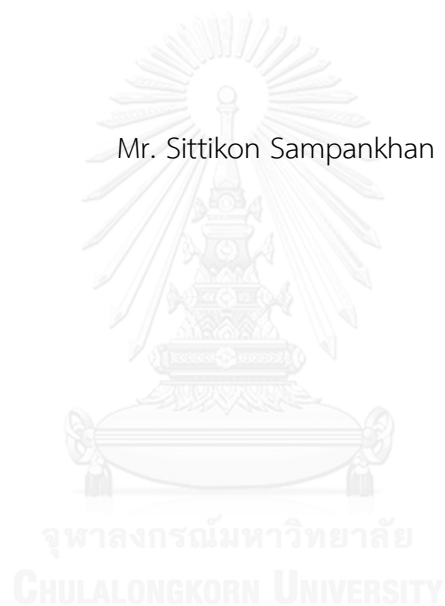
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINES FOR SUPERVISION OF ASSISTANT TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 AND 2

Mr. Sittikon Sampankhan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Supervision and Curriculum
Development

Department of Educational Policy Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
และ 2

โดย

นายสิทธิกร สัมพันธ์กาญจน์

สาขาวิชา

นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ สุตรุ่ง

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีรักษ์ มีแจ้ง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ สุตรุ่ง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. บุณยทริกา บุณยรัต)

สิทธิกร สัมพันธ์กาญจน์ : แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 (GUIDELINES FOR SUPERVISION OF ASSISTANT
TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1 AND 2) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. จุไรรัตน์ สุดรุ่ง, 106 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย
ระดับชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และ 2 และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครู
ผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ
ครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้คือ
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ วิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority
Need Index (PNI_{modified}) แบบปรับปรุง และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้ช่วยมีความต้องการ
ในการนิเทศการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาทาง
วิชาการ และการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ 2) แนวทางที่ใช้ในการนิเทศการปฏิบัติงาน
ครูผู้ช่วยได้แก่ 1) ควรสนับสนุนให้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน 2)
จัดการอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย 3) แนะนำให้ครูผู้ช่วยศึกษา
การจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน และนำข้อมูลผู้เรียนไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน 4) จัดหา
เอกสารตำราให้ ครูผู้ช่วยได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจ 5) ควรมีการสังเกตการจัดการเรียนการสอน
ของครูผู้ช่วย โดยใช้วิธีการนิเทศแบบคลินิก 6) ควรจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วยเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบการ
จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของ
ผู้เรียน 7) แนะนำครูผู้ช่วยเกี่ยวกับการใช้จิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในรายวิชา
ที่สอน รวมถึงการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียน 8) สนับสนุนให้
ครูผู้ช่วยศึกษาดูงานแนวทางการจัดกิจกรรมแล้วนำแนวทางในการจัดกิจกรรมที่สำเร็จมาปรับใช้กับการจัดกิจกรรมที่
โรงเรียน 9) แนะนำวิธีการคัดกรองผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ 10) ให้ครูผู้ช่วยรู้จักวิเคราะห์
แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน 11) สร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน
12) สนับสนุนให้ครูผู้ช่วยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสร้างและออกแบบสื่อและนวัตกรรม 13) ควรสนับสนุนครู
ผู้ช่วยนำสื่อและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 14) ให้ค่าปรึกษาชี้แนะเกี่ยวกับการทำงานและ
กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการ การเงินและพัสดุ 15) ส่งเสริมให้มีการอบรมการจัดทำโครงการและกิจกรรม
16) สนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอนตามความสามารถและความถนัด 17) แนะนำให้ครู
ผู้ช่วยรู้จักชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียน 18) ให้ค่าปรึกษาชี้แนะแนวทางการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียน
การสอนให้กับครูผู้ช่วย 19) มอบหมายให้ครูผู้ช่วยออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และ 20) สนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำงาน
บริการชุมชน

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง ลายมือชื่อนิสิต .....

การศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา 2559

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้มีส่วนในการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาแนะนำและการช่วยเหลือที่ดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ สุดรุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้มอบคำแนะนำและคำปรึกษาที่ดี ทั้งในเชิงวิชาการ หลักคิดในการดำเนินชีวิต ตลอดจนความเชื่อมั่นในความสามารถและกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีรักษ์ มีแจ่ม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. บุญทริกา บุลภักดี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ดร.วิทยา ศรีชมภู และอาจารย์สมานจิต พงษ์สนาม ผู้ทำหน้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อคิดและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ เพื่อนำมาปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอกราบบูชาพระคุณครูบาอาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชามัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอาจารย์โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย อ.ชาติชัย อ.อภิรดี วิโรจนะ และ คณะครูโรงเรียนอุดมวิทยา ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนทั้งวิชาความรู้ และประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารเพื่อนพี่น้องครูผู้ช่วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 ที่ช่วยกรุณาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างผลการวิจัยในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ กัลยาณมิตรทุกคน ทั้งอัครเดช นิภารัตน์ สุรณิต นนท์ชินตฺร สิริดา อันติมา นนทพร สลิลลา ภาณุพันธ์ นฤมล ผู้คอยช่วยเหลือเกื้อกูล และเพื่อน ๆ นิเทศการศึกษารหัส 58 ที่อยู่เคียงข้างกัน พันทิปอูปรรรคมาโดยตลอดระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณนายสมศักดิ์ สัมพันธ์กาญจน์ บิดาของข้าพเจ้าผู้ล่วงลับ ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าเข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต นางเอมอร สัมพันธ์กาญจน์ มารดาของข้าพเจ้า ผู้อยู่เบื้องหลัง และเป็นกำลังใจหลักในการสนับสนุนในทุกเรื่อง ผู้เป็นทั้งที่ปรึกษาและกำลังใจที่ดีซึ่งกายเสมอมาจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา และประสบความสำเร็จในชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
บทที่ 1 บทนำ	2
1. ความเป็นมาและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	2
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
4. ขอบเขตของการวิจัย	6
5. การให้คำนิยามเชิงปฏิบัติที่จะใช้ในการวิจัย	7
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. การนิเทศการศึกษา.....	10
2. การนิเทศภายในโรงเรียน	13
3. ครูผู้ช่วย และ หลักการการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย .	19
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	42
1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	42
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	44
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	45

5. การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย.....	47
ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย.....	69
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	78
1. สรุปผลการวิจัย.....	78
2. อภิปรายผลการวิจัย.....	83
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	87
รายการอ้างอิง.....	88
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	93
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	95
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	106

สารบัญตาราง

ตาราง 1 ค่าความถี่ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47
ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยและผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้ง 5 งาน	49
ตาราง 3 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้.....	50
ตาราง 4 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติ งานการพัฒนาผู้เรียน	54
ตาราง 5 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติ งานการพัฒนาทางวิชาการ.....	59
ตาราง 6 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติ งานการพัฒนาสถานศึกษา	62
ตาราง 7 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติ งานความสัมพันธ์กับชุมชน.....	65

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและที่มาของปัญหาการวิจัย

แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 - 2579 มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผนคือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความเป็นพลวัต ภายใต้สังคมแห่งปัญญา (Wisdom-Based Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Lifelong Learning Society) และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive Learning Environment) เพื่อให้พลเมืองสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 15 ปีข้างหน้า ระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นไปตามความต้องการของผู้บริหาร ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และสามารถทดสอบวัดและประเมินทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อยกระดับสมรรถนะของวิชาชีพครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับที่สูงขึ้น

ใน 6 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2557-2562) จะมีภาวะความต้องการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด เนื่องจากในช่วงดังกล่าวมีครูที่เกษียณอายุราชการมากที่สุด ความต้องการครูเพื่อทดแทนอัตราเกษียณอายุราชการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 109,245 คน โดยปีการศึกษาที่ต้องการครูมากที่สุดคือ ปี 2562 จำนวน 24,643 คน รองลงมา ปี 2561 จำนวน 22,999 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ปัจจุบันมีการบรรจุและแต่งตั้งครูเข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ครูที่ได้รับการบรรจุใหม่ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มมีระยะเวลาในการประเมินการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานทั้งหมด 2 ปี ทำการประเมินการปฏิบัติงานทุก 3 เดือนแบ่งการประเมินเป็น 8 ระยะ โดยประเมินจากครูพี่เลี้ยงที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา (คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา , 2548)

จากผลการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยที่ผ่านมา พบว่าการทดลองปฏิบัติราชการ 2 ปี ของครูที่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพ มาตรฐานในการดำเนินงานยังด้อยคุณภาพ ขาดระบบพี่เลี้ยงผู้ชี้แนะที่ดี การประเมินผลการทดลองปฏิบัติราชการยังไร้ประสิทธิภาพ การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียนควรมีการวางระบบการพัฒนาครูประจำการ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูสู่ความเป็นเลิศในด้านการจัดการเรียนการสอน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การออกแบบและผลิตสื่อ เอกสาร ประกอบการสอน ฯลฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558)

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาครูบรรจุใหม่ให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและสามารถจัดการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งวัชรา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลถึงผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมในที่สุด

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศดำเนินการโดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ถึงแม้ว่าจุดเน้นจะอยู่ที่การนิเทศการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและสมรรถภาพการสอนของครู แต่การนิเทศภายในโรงเรียนยังหมายถึงการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ และการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ตลอดจนสภาพบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมในโรงเรียนด้วยเนื่องจากการจัดการศึกษาในโรงเรียนจะประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 3 กระบวนการคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและมีความจำเป็นในด้านการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และจะยังคงมีความจำเป็นต่อไปในอนาคต (วัชรา เล่าเรียนดี , 2556)

ปัจจุบันครูขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนา โดยครูไม่ได้รับการนิเทศจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา มีเฉพาะการนิเทศภายในที่โรงเรียนดำเนินการเอง การพัฒนาอบรมครูไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู โดยการพัฒนาอบรมครูส่วนใหญ่เป็นการอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนด ทั้งเรื่องเนื้อหา หลักสูตร และวิธีการฝึกอบรม ซึ่งมักไม่สอดคล้องกับความต้องการของครูและเป็นการอบรมที่ไม่ได้กำหนดแผนไว้ชัดเจน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) สอดคล้องกับรายงานผลการศึกษา สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ได้กล่าวถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครู

1) ระบบการพัฒนาคูของประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำหน้าที่ดูแล กำกับติดตาม วางระบบและวางแผนการพัฒนาในภาพรวม 2) การพัฒนาคูประจำการยังขาดกลไกในการรวมพลัง ขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ไม่มีระบบการบริหารจัดการนิเทศติดตามผลที่จะ ช่วยในการพัฒนาคู ระบบการนิเทศช่วยเหลือครูยังมีความอ่อนแอ 3) การพัฒนาคูยังขาดการ วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อ ความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาคูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน ฝ่ายจัด อบรมและพัฒนาคูมักจะกำหนดหลักสูตรตามความจำเป็นของตนเอง ขาดการค้นหาคำจำเป็นใน การพัฒนาของครูที่แท้จริง 4) การพัฒนาคูยังใช้รูปแบบเดิม ๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ ซึ่งไม่ตรงกับ ความต้องการของครู การพัฒนาคูมีระยะเวลาสั้นไม่เหมาะกับเนื้อหา ส่วนใหญ่ใช้การบรรยายฝึกอบรม และพัฒนาในห้องประชุม ขาดการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เน้นใน หลักการ/ทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ 5) การพัฒนาคูส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุม ในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงดูดครูออกจากห้องเรียนส่งผลกระทบต่อจัดการเรียน การสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหามากในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น 6) การพัฒนาคูของแต่ละหน่วยงาน ขาดระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 7) ครูยังขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากปัญหาดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับการบรรจุและแต่งตั้งครูให้เข้ารับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่ง เป็นข้าราชการครูตำแหน่งครูผู้ช่วยเพื่อทดแทนอัตราครูเกษียณจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการวาง แผนการนิเทศ ดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำและพัฒนาคูผู้ช่วยที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง เพื่อไม่ให้ เกิดปัญหาตามรายงานผลการศึกษา สถานภาพการผลิตและพัฒนาคูในประเทศไทย ของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยนําร่อง สํารวจจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้ช่วยจำนวน 100 คน เกี่ยวกับการได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย พบว่าครูผู้ช่วยในปัจจุบัน ร้อยละ 53 ไม่ได้รับ คำแนะนำในการปฏิบัติงานจากครูพี่เลี้ยง ระหว่างการประเมินการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มของครู ผู้ช่วย ซึ่งการประเมินการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มของครูผู้ช่วยนั้นเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคู ให้มีมาตรฐานการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานในฐานะข้าราชการครู ผู้วิจัยจึงมีความต้องการสำรวจ ความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานจากครูผู้ช่วย และ นำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงาน ของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 เนื่องจากสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 เป็นเขตที่ได้รับการจัดสรรอัตราข้าราชการครูสำหรับการ สอบบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยมากที่สุดในระดับที่ 1 และ 2 จากทุกเขตพื้นที่การศึกษา ในประเทศไทยทุกปีงบประมาณเนื่องจากมีจำนวนนักเรียน และ จำนวนโรงเรียนมากที่สุดในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีความต้องการทำการศึกษาค้นคว้าหาความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานจากครูผู้ช่วย และ นำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ

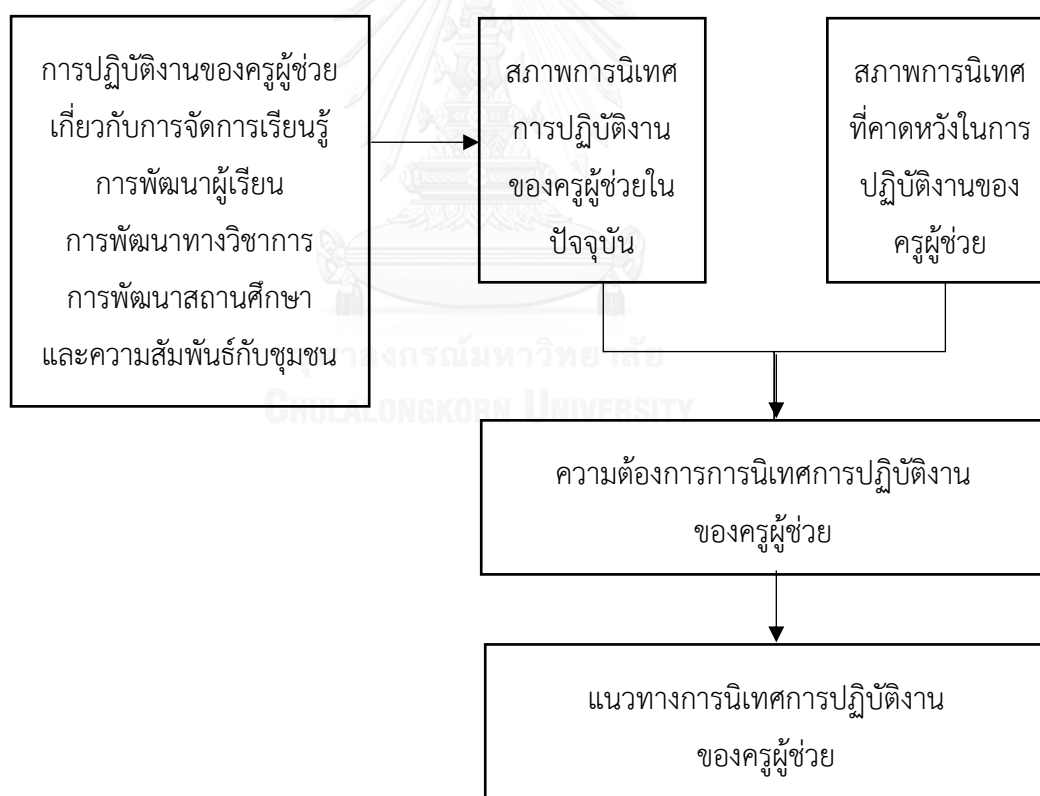
การประเมินการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มของครูผู้ช่วย สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศครูผู้ช่วยในอนาคต เพื่อให้เกิดการแนะนำ ช่วยเหลือครูผู้ช่วยตรงตามความต้องการในการพัฒนา นำไปสู่การพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศชาติให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพสืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2

2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

4.1. ขอบเขตด้านประชากร

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ ตำแหน่งครูผู้ช่วยประจำปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,168 คน

4.1.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถามการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) สำหรับการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane,1973) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ได้ กลุ่มตัวอย่าง 298 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตั้งนั้นเพื่อขอตอบกลับของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 320 คน โดยมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) จากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ เขต 2 ทั้งหมด 64 โรงเรียน

4.1.2.2 ผู้วิจัยสุ่มครูผู้ช่วยที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งในปีการศึกษา 2558 ของแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยรวมทั้งหมด 320 คน

4.1.2 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย มุ่งศึกษาความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 โดยใช้กรอบเนื้อหาของ คู่มือการประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม (2548) ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาผู้เรียน
3. การพัฒนาทางวิชาการ
4. การพัฒนาสถานศึกษา
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน

4.2 ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา

4.2.1 ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ครูพี่เลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มโรงเรียนละ 1 คน และผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) จากโรงเรียนที่มีระดับค่าความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยน้อยที่สุด จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 10 คน

4.2.2 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา มุ่งนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 โดยใช้กรอบเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียน
2. รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน
3. กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

5. การให้คำนิยามเชิงปฏิบัติที่จะใช้ในการวิจัย

ครูผู้ช่วย หมายถึง ครูที่ได้รับการคัดเลือกแต่งตั้งบรรจุเข้ารับราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูในปีการศึกษา 2558

การนิเทศการปฏิบัติงาน หมายถึง การพัฒนาครูผู้ช่วยให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาทางวิชาการ การพัฒนาสถานศึกษา และ ความสัมพันธ์ชุมชน

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ครูผู้สอนทำการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทำการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียน และรายงานผลการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กระบวนการที่ครูผู้สอนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน ทำการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปลูกฝังวินัย ประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน สร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทย และจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

การพัฒนาทางวิชาการ หมายถึง กระบวนการที่ครูผู้สอนพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

การพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง การทำหน้าที่ของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริหารทั่วไป งานสนับสนุนวิชาการและทำโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ชุมชน หมายถึง กระบวนการที่ครูผู้สอนศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้บริการชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศการปฏิบัติงานให้ตอบสนองต่อความต้องการครูผู้ช่วยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย โดยทำการ ค้นคว้าและศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา

- 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
- 1.2 ขอบเขตการนิเทศการศึกษา

2. การนิเทศการนิเทศภายในโรงเรียน

- 2.1 การนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.2 รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.3 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ครูผู้ช่วยและหลักการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย

- 3.1 มาตรฐานตำแหน่งของครูผู้ช่วย
- 3.2 หลักการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นศาสตร์สำคัญที่จะช่วยพัฒนาบุคลากรส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกิดการพัฒนาโดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

Wiley and Bondi (2004) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการปฏิบัติในการร่วมมือกันพัฒนาด้านบุคคล ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารจัดการกับการประเมินผล และการประเมินผล

Glickman and Gordon and Ross Gordon (2010) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวิชาชีพภายใน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จ

ชาอุทัย อาจिनสมาจาร (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา (ครูและนักเรียน) ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ซึ่งผู้นิเทศทำงานร่วมกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป้าหมายสุดท้ายที่คาดหวังคือ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น การทำให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลสัมฤทธิ์อาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู การปรับหลักสูตรหรือโครงสร้างของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนเสียใหม่

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) กล่าวว่า การนิเทศเป็นกิจกรรม เป็นกระบวนการปฏิบัติที่ไม่ใช่การบังคับแต่เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับนักเรียนเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญโดยเน้นความเป็นประชาธิปไตยความร่วมมือ ความต่อเนื่อง การสร้างขวัญกำลังใจ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ การร่วมมือกันหาแนวทางการปฏิบัติให้ครูปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอน การทำงานเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

1.2 ขอบเขตการนิเทศการศึกษา

นิเทศการศึกษาช่วยพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในหลายด้าน โดยนักวิชาการได้ระบุขอบเขตการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

Harris (1985) ได้กำหนดงานหลัก 10 ประการ ของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development)
2. การจัดระบบการจัดการเรียนการสอน (Organization for instruction)
3. การคัดเลือกบุคลากรและครูสอน (Providing staff)
4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Providing facilitation)
5. การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ (Providing materials)
6. การจัดฝึกอบรมครูประจำการ (Arranges for in-service education)
7. การจัดปฐมนิเทศบุคลากร (Orienting staff member)
8. การจัดบริการพิเศษให้แก่ นักเรียน (Relation special pupil services)
9. การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน (Developing public relations)
10. การประเมินผลการเรียนการสอน (Evaluating instruction)

Glickman and others (2010) ได้กล่าวถึงงานการนิเทศที่จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและโรงเรียนที่มีประสิทธิผลไว้ 5 งาน คือ

1. งานการให้การช่วยเหลือครูโดยตรง โดยผู้นิเทศสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยวิธีการนิเทศต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบคลินิก
2. งานการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดโอกาสให้การเรียนรู้ใหม่เพื่อให้สามารถปรับปรุงการเรียนการสอน
3. งานการพัฒนาหลักสูตร ผู้นิเทศสามารถช่วยครูปรับสาระการเรียนรู้และสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน
4. งานการพัฒนากลุ่ม โดยผู้นิเทศการศึกษาจัดประชุมฝึกอบรมให้แก่ครู และร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน
5. งานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้นิเทศสามารถช่วยให้ครูสามารถประเมินผลการสอนปรับปรุงพัฒนาการสอนของตนเองได้ โดยการช่วยครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

เนื่องจากภาวะผู้นำในการนิเทศนั้นจะประกอบด้วย การคิด การวางแผน การจัดการ และการประเมินผล ดังนั้น Wiles and Bondi (2004) จึงได้กำหนดงานในหน้าที่การนิเทศที่สำคัญไว้ 3 งาน คือ

1. งานเกี่ยวกับการบริหารซึ่งประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายและจัดลำดับเป้าหมาย ได้แก่
  - 1.1 การกำหนดมาตรฐานและพัฒนานโยบาย
  - 1.2 การวางแผนระยะยาว
  - 1.3 ออกแบบโครงสร้างองค์กร
  - 1.4 จัดสรรทรัพยากรให้มีการใช้อย่างเหมาะสม
  - 1.5 คัดเลือกบุคคลและบุคลากร และมอบหมายงาน
  - 1.6 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 1.7 จัดหาทุนและดูแลการใช้ทุน
  - 1.8 จัดการด้านการจัดการเรียนการสอน
2. งานเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่
  - 2.1 พิจารณาการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน
  - 2.2 สำรวจความต้องการและทำวิจัย
  - 2.3 พัฒนาโปรแกรมและวางแผนการเปลี่ยนแปลง
  - 2.4 เชื่อมโยงโปรแกรมให้กับการให้บริการพิเศษต่าง ๆ
  - 2.5 เลือกสื่อวัสดุอุปกรณ์และจัดสรรทรัพยากร
  - 2.6 ประเมินนิเทศครูใหม่ให้รู้จักโรงเรียนและชุมชน
  - 2.7 แนะนำและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 2.8 ประมวลรายจ่ายที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน
  - 2.9 เตรียมโปรแกรมการเรียนการสอน
  - 2.10 พัฒนาและเผยแพร่โปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. งานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่
  - 3.1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันปฏิบัติกับครู
  - 3.2 ประเมินผลโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
  - 3.3 คิดสร้างสรรค์โปรแกรมใหม่ ๆ
  - 3.4 ออกแบบการจัดการเรียนการสอนใหม่เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการสอน
  - 3.5 จัดสร้างสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครู
  - 3.6 แนะนำและช่วยเหลือครู โดยให้คำปรึกษาแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน

- 3.7 ประเมินผลสิ่งอำนวยความสะดวกและติดตามดูแลการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก
- 3.8 จัดหาทุนและติดตามดูแลการใช้ทุนให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์
- 3.9 จัดโครงการฝึกอบรมครูประจำการและประสานงานโครงการ
- 3.10 จัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการและสิ่งที่ชุมชนต้องการ และยอมรับข้อมูลย้อนกลับจากชุมชน

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ขอบเขตการนิเทศการศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับงานบริหาร งานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของครูเพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียน ทั้งผู้บริหารและครูฝ่ายปฏิบัติการสอนในลักษณะของปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรทุกฝ่ายทุกคน และมีลักษณะของการทำงานเป็นกระบวนการมีระบบขั้นตอน เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนของโรงเรียน

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนที่จัดเป็นการภายในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลักรวมถึงการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านหลักสูตรด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ตลอดจนสภาพบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมในโรงเรียน ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและมีความจำเป็นในด้านการจัดการศึกษาในปัจจุบันแล้วจะยังคงมีความจำเป็นต่อไปในอนาคตเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ในการศึกษาซึ่งการนิเทศนำมาซึ่งความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะในระดับโรงเรียนและผู้ใช้หลักสูตร

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จทั้งด้านงานสอน และงานอื่น ๆ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน ให้โรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

2.2 รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน

รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน มีหลากหลายรูปแบบในการปฏิบัติกรนิเทศ โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) ได้กล่าวถึง รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า รูปแบบวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้นอยู่กับการใช้ให้บังเกิดผลสูงสุดกับโรงเรียนสถานศึกษานั้น ๆ มีรูปแบบของการปรับใช้ในขอบข่ายที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. รูปแบบในการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (direct assistance)
2. รูปแบบการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (staff development)
3. รูปแบบการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (group developments)
4. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร (curriculum development)
5. รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในห้องเรียน (action research)

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้กล่าวถึง รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การนิเทศทางตรง (Direct Supervision) คือ การที่ผู้นิเทศได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแนะนำ ซึ่งแนะนำครูผู้สอนโดยตรง ส่วนมากผู้นิเทศจะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหรือความรู้ ความเชี่ยวชาญมากกว่าผู้รับการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ในปัญหาไม่ชัดเจน แต่ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจอย่างดี

2. การนิเทศทางอ้อม (Nondirective Supervision) คือ การที่ผู้นิเทศจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้กระตุ้นให้ครูกำลังคิดทำสิ่งต่าง ๆ เป็นเพียงผู้ช่วยครูกำลังคิดหาแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีเงื่อนไขหรือใช้ในสถานการณ์เมื่อครูมีศักยภาพในการพัฒนาสูง ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้และความเชี่ยวชาญในประเด็นปัญหานั้น ๆ มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่และมีสิทธิในการตัดสินใจในปัญหานั้นโดยตรง

3. การนิเทศเดี่ยว (Individual Supervision) คือ การให้ความช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคล มีเงื่อนไขหรือใช้ในสถานการณ์เมื่อครูแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูเป็นปัญหาที่ละเอียดลึกซึ้งในการแก้ไขมาก และผู้นิเทศเป็นผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะสามารถให้คำปรึกษาครูได้เป็นรายกรณี

4. การนิเทศกลุ่ม (Group Supervision) เป็นรูปแบบการนิเทศที่สามารถนำมาปฏิบัติได้ในการนิเทศภายในและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปกติทั่วไป เกิดขึ้นโดยปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก

ในกลุ่มสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้จัดการแบ่งปันประสบการณ์ที่หลากหลายของสมาชิกในกลุ่ม การนิเทศกลุ่มควรมีสมาชิกประมาณ 4 - 7 คน ไม่ควรเป็นกลุ่มใหญ่

5. การนิเทศแบบคลินิก (clinical supervision) เป็นกระบวนการนิเทศที่เน้นกระบวนการปรับปรุงการสอนของครูอย่างเข้มข้นที่ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยการประชุมก่อนการสังเกต การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากสังเกตการสอน การประชุมหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและการประเมินผล โดยวงจรการนิเทศจะต้องกระทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งต่อปี สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ ควรได้รับการฝึกฝนวิธีการและเทคนิคการนิเทศแบบนี้โดยเฉพาะและความสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้รับการนิเทศ

6. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (cooperative professional development) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เป็นทางเลือกหนึ่งของการนิเทศสำหรับครูที่ไม่ประสงค์จะรับการนิเทศรูปแบบอื่น ๆ เป็นกระบวนการซึ่งครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพด้วยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันในเรื่องที่เกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพ ซึ่งครูสามารถคัดเลือกวิธีการพัฒนาได้หลายวิธีควรทำอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าคนละ 2 ครั้งต่อภาคเรียน ต้องมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือหลังการสังเกต

7. การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-directed Development) เป็นกระบวนการนิเทศที่ครูทำงานโดยอิสระ เป็นผู้ทำงานในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ด้วยการวางแผนเพื่อพัฒนาวิชาชีพการสอนของตนเองและดำเนินการตามโครงการที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายวิธีการในการพัฒนาตนเอง แหล่งทรัพยากรที่ต้องการ วิธีการประเมินผล และความช่วยเหลือจากผู้บริหารที่คุณต้องการ ในเชิงการนิเทศการนิเทศแบบพัฒนาตนเองเป็นการนิเทศที่มีความยั่งยืนที่สุดเพราะเกิดจากครูเองที่มีความต้องการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนจบ

8. การนิเทศแบบควบคุมเชิงบริหาร (administrative monitoring) การนิเทศแบบควบคุมเชิงบริหาร เป็นทางเลือกหนึ่งของการนิเทศสำหรับครูที่ไม่ต้องการรับการนิเทศแบบคลินิกหรือการนิเทศรูปแบบอื่น เป็นการนิเทศที่ผู้บริหารเข้าเยี่ยมเยียนชั้นเรียนในระยะเวลาสั้นๆ และอย่างไม่เป็นทางการเท่าใด แต่ต้องมีการวางแผน ทั้งก่อนการเข้าเยี่ยมและการให้คำปรึกษาหลังเข้าเยี่ยมแล้ว

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับ การนำไปปรับใช้ของแต่ละโรงเรียน ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย การนิเทศทางตรง การนิเทศทางอ้อม การนิเทศเดี่ยว การนิเทศกลุ่ม การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง และ การนิเทศแบบควบคุมเชิงบริหาร

2.3 กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้ได้รับการนิเทศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีนักศึกษากล่าวถึงไว้ดังนี้

วชิรา เครือคำอ้าย (2558) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศภายใน ว่าเป็นหัวข้อกิจกรรมที่จะนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการนิเทศตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ หรือพิจารณากำหนดรายละเอียดในการดำเนินการนิเทศในแต่ละครั้ง หรือแต่ละรายการให้เป็นไปตามหลักการและกระบวนการนิเทศ ดังนี้

1. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ใหม่
2. จัดประชุมชี้แจงเรื่องใหม่ๆ
3. สาธิตการสอนโดยครูในโรงเรียนหรือจากโรงเรียนอื่นที่เชิญมา
4. การสัมมนาเสนอแผนการสอน แผนงาน โครงการ ประจำปีภาคเรียนหรือประจำปีของหมวดวิชา ฝ่ายงาน
5. การสัมมนาเสนอผลงานของหมวดวิชาไปงานประจำปีภาคเรียนหรือประจำปี
6. การสัมมนาสรุปผลการสอนหรือผลงานใด ๆ ของครูหรือบุคลากรในโรงเรียน
7. ศึกษาดูงาน ดูนิตรรศการ
8. จัดประกวดหรือนิทรรศการผลงานของครู
9. ส่งครูไปฝึกงาน
10. สังเกตการสอนในห้องเรียน
11. เยี่ยมชั้นเรียน
12. ให้คำปรึกษาแนะนำ
13. การประชุมปฏิบัติการในเรื่องใด ๆ ร่วมกัน
14. การร่วมกันวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยเชิงปฏิบัติการอื่น ๆ

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้กล่าวถึง กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดเรียน (Meeting) การประชุมก่อนเปิดเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมการด้านต่าง ๆ ให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกันซึ่งสามารถปฏิบัติงานได้ทันทีในวันเปิดเรียนกิจกรรมนี้เหมาะสำหรับผู้รับการนิเทศเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่

2. การปฐมนิเทศ (orientation) เป็นการแนะนำครูหรือบุคลากรที่มาปฏิบัติงานใหม่ให้รู้จักโรงเรียน กลุ่มงาน นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้ครูหรือบุคลากรที่เข้าปฏิบัติงานใหม่ได้รู้จักคุ้นเคยและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับรายบุคคลหรือกลุ่มเล็ก

3. การให้คำปรึกษาแนะนำ (Counseling & Guidance) กิจกรรมนี้ช่วยให้ครูสามารถทำงานให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้ เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ความสามารถที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่ เหมาะสำหรับผู้รับการนิเทศรายบุคคล

4. การอบรม (Training) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูบุคลากรมีความตื่นตัวทางวิชาการเพื่อนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการอบรม ไปใช้พัฒนาการจัดการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ การอบรมอาจทำได้ 2 ลักษณะที่จัดอบรมภายในโรงเรียนโดยเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นวิทยากรหรือให้บุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องเป็นวิทยากรหรือส่งบุคลากรไปรับการอบรมทางวิชาการที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาเป็นผู้จัด กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับบุคลากรกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่

5. การประชุมปฏิบัติการ (Operational training) เป็นการประชุมที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะ ทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริงโดยสามารถนำไปพัฒนางานให้มีคุณภาพขึ้นกิจกรรมนี้เหมาะสำหรับนิเทศบุคลากรกลุ่มเล็ก

6. การสัมมนา (Seminar) เป็นการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปข้อคิดเห็น และหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับบุคลากรกลุ่มเล็ก

7. การระดมความคิด (Brain Storming) เป็นการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหา ความคิดริเริ่มต่าง ๆ และข้อมูลใหม่จากสมาชิกของที่ประชุม การระดมความคิด เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในการค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับบุคลากรกลุ่มเล็ก

8. การสาธิตการสอน (Demonstration) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้ได้เห็นการดำเนินการ คล้ายสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้ดูการสาธิตการสอนนำประโยชน์ที่ได้จากการชมการสาธิตการสอนมาปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองผู้ชมการสาธิตการสอนอาจจะได้ข้อคิดเพิ่มเติมในการนำไปปฏิบัติได้ กิจกรรมนี้เหมาะกับบุคลากรกลุ่มเล็ก

9. ห้องสมุดครู (Teacher library) เป็นสถานที่ที่เป็นสัดส่วนสำหรับครูได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเวลาว่างจากการสอนในห้องจะมีสื่อ หนังสือ ตำรา หลักสูตร คู่มือครูงานวิจัยในชั้นเรียนที่มีการเผยแพร่แล้วเอกสารต่าง ๆ ที่ครูสามารถใช้ประโยชน์ในการสอนหรือศึกษาค้นคว้าเพื่อทำผลงานทางวิชาการได้ กิจกรรมนี้เหมาะนี้ใช้ได้กับรายบุคคลและกลุ่มเล็ก

10. การสนทนาทางวิชาการ (Academic Dialogue) หมายถึง การประชุมครูหรือกลุ่มผู้สนใจเรื่องราวข่าวสารเดียวกันหรือการขยายผลจากการที่ได้รับการอบรม โดยกำหนดให้ผู้นำเสนอสนทนาคนหนึ่งนำเสนอสนทนาในเรื่องที่กลุ่มสนใจ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานเทคนิควิธีการแก่บุคลากรในโรงเรียนกิจกรรมนี้เหมาะสำหรับบุคลากรกลุ่มเล็ก

11. การเยี่ยมชมชั้นเรียน (Classroom visit) การเยี่ยมชมชั้นเรียนหมายถึง การที่ผู้นิเทศ พบและสังเกตการทำงานของครูในชั้นเรียน เพื่อศึกษาปัญหาของครู ปัญหาการเรียนของนักเรียน เพื่อที่จะให้คำปรึกษาได้ถูกต้อง เป็นการร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับนิเทศบุคลากรรายบุคคล

12. การจัดทัศนศึกษา (Field trip) การจัดทัศนศึกษาหรือการศึกษาดูงาน เป็นการพาบุคลากรของโรงเรียนไปศึกษาค้นคว้าและเพิ่มพูนประสบการณ์ในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากร พัฒนาดนและพัฒนางานให้มีคุณภาพ กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการนิเทศบุคลากรกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่

13. การสังเกตการสอน (Observation) เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอน มาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในขณะที่ทำการสอน ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ การสังเกตการสอน ควรกระทำหลายครั้งจนผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมั่นใจว่าการปฏิบัติการสอนมีผลที่น่าพอใจ กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการนิเทศบุคลากรรายบุคคล

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของครูในการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนหรือปัญหาต่าง ๆ ในห้องเรียนเพื่อศึกษาค้นคว้าสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการนิเทศบุคลากรรายบุคคลหรือกลุ่มเล็ก ๆ ที่ทำวิจัยร่วมกัน

15. การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ (Academic Issues/Article) หมายถึง การที่ผู้นิเทศหาวิธีการสนับสนุนให้ครูเขียนหนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านเพิ่มเติมเอกสารทางวิชาการ และบทความทางวิชาการที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

16. การจัดนิทรรศการ (Exhibition) เป็นการนำความรู้ข่าวสารผลงานมาจัดแสดง เพื่อนำเสนอเป็นความรู้หรือประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแก่บุคคลทั่วไปในรูปแบบต่าง ๆ กันเพื่อให้ คณะครูผู้ชมนิทรรศการมีความรู้ความเข้าใจในด้านการใช้สื่อต่าง ๆ ในรูปแบบกระบวนการ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ กระตุ้นให้คณะครูเกิดการพัฒนาตนเอง กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับนิเทศบุคลากรกลุ่มใหญ่

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าผู้นิเทศสามารถจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างหลากหลาย เช่น การประชุมก่อนเปิดเรียน การปฐมนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน ห้องสมุดครู การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมชมชั้นเรียน การจัดทัศนศึกษา การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ และ การจัดนิทรรศการ

3. ครูผู้ช่วย และ หลักการการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย

3.1 มาตรฐานตำแหน่งของครูผู้ช่วย

ครูผู้ช่วย เป็นตำแหน่งเริ่มต้นของครูบรรจุใหม่ในการเข้ารับราชการครูที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตำแหน่งของข้าราชการครูประกอบด้วย

1. ครูผู้ช่วย
2. ครู (คศ.1)
3. ครูชำนาญการ (คศ.2)
4. ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3)
5. ครูเชี่ยวชาญ (คศ.4)
6. ครูเชี่ยวชาญพิเศษ (คศ.5)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงมาตรฐานตำแหน่งครูผู้ช่วยไว้ดังนี้

1. หน้าที่และความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา และมีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

2.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.3 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.4 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. คุณสมบัติเฉพาะสำหรับดำรงตำแหน่ง

3.1 มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือทางอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้

3.2 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าครูผู้ช่วยมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ดูแลช่วยเหลืออบรม จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน และต้องมีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มก่อนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู

3.2 หลักการการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย

จากคู่มือการประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม (2548) ได้ระบุองค์ประกอบในการประเมินครูผู้ช่วยไว้ 2 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงาน โดยองค์ประกอบของการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ได้แก่

1. การจัดการเรียนรู้

1.1 การวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้

ความหมาย การศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังรายปี เพื่อกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้และกิจกรรม

การประเมินผล

1.1.1 คู่มือการจัดการเรียนรู้

1.1.2 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้บริหาร

1.2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ความหมาย การเตรียมกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และออกแบบการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม

การประเมินผล

1.2.1 คู่มือการจัดการเรียนรู้

1.2.2 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้บริหาร

1.3 การวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียน

ความหมาย มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนที่รับผิดชอบ

การประเมินผล

1.3.1 คู่มือที่กหลังแผนการจัดการเรียนรู้

1.3.2 รายงานผลการวิจัย

1.3.3 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้บริหาร

1.4 การรายงานผลการเรียนรู้

ความหมาย มีการจัดทำรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การประเมินผล

1.4.1 คู่มือที่กหลังแผนการจัดการเรียนรู้

1.4.2 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้บริหาร

2. การพัฒนาผู้เรียน

2.1 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน

ความหมาย ครูมีคุณลักษณะและพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรม

การประเมินผล

2.1.1 ดูแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.2 สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

2.2 การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน

ความหมาย มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการรู้จักดูแลตนเอง มีทักษะในการเรียนรู้ การสร้างงาน สร้างอาชีพ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ไม่สร้างปัญหา รู้เท่าทันต่อสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง

การประเมินผล

2.2.1 ดูแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.2 ดูบันทึกสุขภาพผู้เรียน

2.2.3 สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

2.2.4 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร และผู้เรียน

2.3 การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ความหมาย มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

การประเมินผล

2.3.1 ดูแผนการจัดการเรียนรู้

2.3.2 สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

2.3.3 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้บริหาร

2.4 การปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน

ความหมาย มีการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนด้านวินัยและประชาธิปไตยในแผนการจัดการเรียนรู้ หรือเป็นคณะทำงานในการดำเนินกิจกรรมที่สร้างเสริมวินัยและประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน

การประเมินผล

2.4.1 ดูคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน

2.4.2 ดูแผนการจัดการเรียนรู้

2.4.3 ดูจากรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน

2.4.4 สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

2.4.5 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้เรียน

2.5 การสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน

ความหมาย มีการจัดกิจกรรมหรือร่วมในการจัดกิจกรรมสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นไทย

การประเมินผล

2.5.1 ดูจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน

2.5.2 ดูจากแผนการจัดการเรียนรู้

2.5.3 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร และผู้เรียน

2.6 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ความหมาย มีการเฝ้าระวังดูแลผู้เรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน

การประเมินผล

2.6.1 สังเกตการปฏิบัติงานหรือดูเอกสารประกอบ

2.6.2 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้ปกครอง

3. การพัฒนาทางวิชาการ

3.1 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้

ความหมาย มีการจัดทำสื่อและนำสื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

การประเมินผล

3.1.1 ดูแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.2 ดูบันทึกผลหลังการสอน

3.1.3 สังเกตการใช้สื่อประกอบการสอนของครู และพฤติกรรมของผู้เรียน

3.1.4 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้ปกครอง

3.2 การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความหมาย มีการร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

การประเมินผล

3.2.1 ดูจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน

3.2.2 ดูแผนการจัดการเรียนรู้

3.2.3 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้ปกครอง

3.3 การใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

ความหมาย มีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการและใช้เครือข่ายทางวิชาการในการจัดการเรียนรู้

การประเมินผล

- 3.3.1 ดูแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.3.2 ดูจากแฟ้มสะสมงาน
- 3.3.3 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร และผู้เรียน

4. การพัฒนาสถานศึกษา

4.1 งานบริหารทั่วไป

ความหมาย มีการดำเนินงานบริหารทั่วไป เช่น งานธุรการ งานการเงิน และงานพัสดุ

การประเมินผล

- 4.1.1 ดูคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงาน
- 4.1.2 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้บริหาร

4.2 งานสนับสนุนวิชาการ

ความหมาย มีการดำเนินงานที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนและช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เช่น งานกิจการผู้เรียน งานอนามัย งานห้องสมุด ฯลฯ

การประเมินผล

- 4.2.1 ดูคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงาน
- 4.2.2 ดูจากแผนปฏิบัติการประจำปี / โครงการของสถานศึกษา
- 4.2.3 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู และผู้บริหาร

4.3 โครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา

ความหมาย มีการดำเนินโครงการ / กิจกรรมตามแผนพัฒนาสถานศึกษา เช่น โครงการต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษา โครงการสืบสานเพลงพื้นบ้าน ฯลฯ

การประเมินผล

- 4.3.1 ดูคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงาน
- 4.3.2 ดูจากแผนปฏิบัติการประจำปี / โครงการของสถานศึกษา
- 4.3.3 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้ปกครอง

5. ความสัมพันธ์กับชุมชน

5.1 การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน

ความหมาย มีการศึกษา สํารวจ เรียนรู้สภาพของชุมชน องค์ประกอบที่สำคัญของชุมชน โดยเฉพาะสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และบุคคลสำคัญของชุมชน

การประเมินผล

5.1.1 เอกสารรายงานผลการศึกษา

5.1.2 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

5.2 การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

ความหมาย ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการทำกิจกรรมของชุมชน

การประเมินผล

5.2.1 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน

5.3 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ความหมาย นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา

การประเมินผล

5.3.1 ดูจากแผนการจัดการเรียนรู้

5.3.2 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

5.4 การให้บริการชุมชน

ความหมาย ให้ความช่วยเหลือชุมชนทั้งด้านความรู้และร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

5.4.1 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

5.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

ความหมาย นำความรู้ ประสบการณ์ และการดำเนินงานแลกเปลี่ยนกับชุมชน

การประเมินผล

5.5.1 สอบถาม / สัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการประเมินการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยจะพิจารณาจาก การทำงานของครูผู้ช่วยที่เกี่ยวข้องกับ 1) การจัดการเรียนรู้ ในด้านของการวิเคราะห์มาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการรายงานผลการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน ในด้านของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ ผู้เรียน การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความ

ต้องการพิเศษ การปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน การสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 3) การพัฒนาทางวิชาการ ในด้านของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ 4) การพัฒนาสถานศึกษาในด้านของงานบริหารทั่วไป งานสนับสนุนวิชาการ โครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา และ 5) ความสัมพันธ์กับชุมชนในด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

3.1 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้คือสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจและลงมือปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจเกิดความรู้และทักษะอย่างมีคุณภาพโดยมีนักวิชาการและหน่วยงานการศึกษากล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ดังนี้

อภรณ์ ใจเที่ยง (2550) กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา รายปี หรือรายภาค และหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเขียนรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้
2. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้ควบคุมพฤติกรรมทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติและค่านิยม
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยเลือกและขยายสาขาที่เตรียมตัวให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผลโดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

พิมพ์ฉัตร เดชะคุปต์ (2555) กล่าวถึงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ว่ามาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นยังเป็นกลไกขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ มาตรฐานการเรียนรู้จะทำให้ทราบว่าต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไร ส่วนตัวชี้วัดระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของ

ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้มีความเฉพาะเจาะจง และมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้กำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน มี 2 ประเภท คือ 1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3) และ 2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ว่า ตัวชี้วัดได้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และต้องปฏิบัติอย่างไร มาตรฐานการเรียนรู้ต้องการอะไร ครูต้องสอนเรื่องอะไร จะสอนด้วยวิธีการอย่างไรและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร ครูผู้สอนต้องเป็นผู้วิเคราะห์และวางแผนเพื่อจัดทำแผนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) กล่าวถึง การวางแผนการสอน หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

การวางแผนการสอน คือการเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครู อันจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ผู้สอนต้องเตรียมในการวางแผนการสอนได้แก่

1. การกำหนดจุดประสงค์
2. การคัดเลือกเนื้อหา
3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การเลือกสื่อการเรียนการสอน
5. การวัดผลประเมินผล

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนาารมณ์ของหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอน
3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา
5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
6. จัดกิจกรรมให้น่าสนใจโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม
7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม

8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน
9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย
10. จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์สนุกสนานและเป็นกันเอง
11. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โดยทั่วไปแล้วไม่ว่าจะใช้วิธีสอนแบบใดก็จะมีขั้นตอนหลักในการ 3 ขั้นตอนได้แก่

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น อยากคิดอยากทำเพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน
2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม(ขั้นสอน)เป็นขั้นสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ กิจกรรมที่ผู้เรียนจะปฏิบัติในขั้นนี้มีหลายอย่าง เช่น การค้นคว้า การอภิปรายกลุ่ม การรายงาน การแสดงบทบาทสมมติ การพูดแสดงความคิดเห็น การสาธิต การสัมภาษณ์
3. ขั้นสรุปและวัดผล เป็นขั้นการสรุปเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วทั้งหมดสรุปทางด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะที่ผู้เรียนได้รับ ตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการสรุปนี้ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเป็นผู้สรุป หรือผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันสรุปก็ได้ หลังจากนั้นผู้สอนควรได้วัดผลการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่โดยอาจใช้วิธีให้ตอบคำถามให้ทำแบบทดสอบให้ทำแบบฝึกหัดหรือทำรายงานตามที่ผู้สอนวางแผนไว้

จากข้อมูลของนักวิชาการที่กล่าวถึงการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าผู้สอนต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ รู้จักคัดเลือกเนื้อหา ทำการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เลือกสื่อการเรียนการสอน และกำหนดการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสม ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหาของหลักสูตรกับวัย ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน แล้วนำมาสู่กระบวนการสอน 3 ขั้น ได้แก่ ชี้นำ ขั้นสอน และ ขั้นสรุป

บุญชม ศรีสะอาด (2549) กล่าวถึงลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน เมื่อครูผู้สอนพบว่าผู้เรียนมีปัญหา ครูจะต้องทำการศึกษาให้เข้าใจสภาพปัญหาอย่างถ่องแท้และหาเทคนิควิธีการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และการนำผลวิจัย มาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ

5. สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง

6. วิจัย ประเมินผล เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (2553) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากให้ข้อค้นพบที่ได้มาจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วม นำไปสู่การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้และด้วยหลักการสำคัญของการวิจัยปฏิบัติที่เน้นการสะท้อนผลทำให้การวิจัยแบบนี้ส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตยที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และยอมรับในข้อค้นพบร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงวงจรการวิจัยปฏิบัติการว่ามีขั้นตอนเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหา การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิจัย ส่วนที่แตกต่างออกไปอย่างชัดเจน คือการสะท้อนผลเพื่อให้เกิดการวิพากษ์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้อง

จากทัศนะของนักวิชาการที่กล่าวถึงการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียนสามารถสรุปได้ว่า การวิจัย จะทำให้ครูผู้สอนเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนหรือในห้องเรียนอย่างถ่องแท้และสามารถหาเทคนิควิธีการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบได้ โดยมีกระบวนการในการทำการวิจัย คือ กำหนดปัญหา เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิจัย

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2548) กล่าวถึงข้อมูลที่ควรรวบรวมไว้ในระเบียบสนทนาว่า ในการจัดทำระเบียบสนทนานั้นจำเป็นต้องพิจารณารายละเอียดที่ควรบันทึก ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความครอบคลุมถึงเรื่องราวของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน อันจะนำไปสู่การช่วยให้รู้จักและเข้าใจเขาอย่างแท้จริง ข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวควรเป็นเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เรื่องส่วนตัว
2. เรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
3. เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
4. เรื่องเกี่ยวกับประวัติการศึกษา
5. เรื่องเกี่ยวกับผลการทดสอบแบบทดสอบมาตรฐานต่าง ๆ
6. เรื่องเกี่ยวกับความสามารถพิเศษ

7. เรื่องเกี่ยวกับจำนวนเวลามาเรียน
8. เรื่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
9. เรื่องเกี่ยวกับข้อมูลเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น การเป็นสมาชิกชุมนุม การทำงานพิเศษ

สุปราณี จิราณรงค์ (2558) ได้กล่าวถึงการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนว่า การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้ครูประเมินนักเรียนได้อย่างใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้แก่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมโดยทั่วไปของนักเรียน เช่น
  - 1.1 วินัยในการเข้าแถว
  - 1.2 ความรับผิดชอบในการทำงาน การนำอุปกรณ์การเรียนมาเรียน
  - 1.3 ความซื่อสัตย์ในการทำข้อสอบ การส่งการบ้าน
  - 1.4 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเพศเดียวกัน ต่างเพศ
  - 1.5 การรักษาความสะอาดส่วนตัว เช่น ความสะอาดของเล็บ ผม
  - 1.6 การควบคุมตนเองในระหว่างเรียน การสอบ
  - 1.7 การใช้วาจาในการสื่อ
  - 1.8 การมีสัมมาคารวะ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน เช่น
  - 2.1 ความตั้งใจในการเรียน
  - 2.2 มีสมาธิในการเรียน
  - 2.3 การร่วมกิจกรรม
  - 2.4 การแสดงความคิดเห็นโต้ตอบงาน
  - 2.5 มีความกระตือรือร้นในการเรียน
  - 2.6 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงาน เช่น
  - 3.1 ความมีระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน เช่น ไม่ใช้มือขีดเส้น ทำงานมีระเบียบ
  - 3.2 การแก้งานที่ผิด
  - 3.3 ทำงานถูกต้องตามคำสั่ง
4. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการส่งงาน เช่น
  - 4.1 ส่งก่อนเวลาเพราะเมื่อได้งานก็จะรีบทำ
  - 4.2 ส่งตามเวลาที่กำหนด
  - 4.3 ส่งช้าก็ลืมทำทำเสร็จแต่ลืมส่ง

การนำข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนซึ่งครูสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การเสนอข้อมูลให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นรายบุคคล ซึ่งครูจะบันทึกข้อมูลสั้นๆ ในกระดาษบันทึกแจ้งผู้ปกครอง หรือบันทึกเตือนแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบว่าขณะนี้นักเรียนของผู้ปกครองพฤติกรรมการเรียนอย่างไร
2. ประกอบการประเมินให้คะแนนภาคปฏิบัติในวิชาต่าง ๆ
3. ประกอบการเสนอข้อมูลในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (สมุดพก)
4. ประกอบการพิจารณาเพื่อช่วยเหลือปรับพฤติกรรมส่วนตัว พฤติกรรมการเรียน รายบุคคล รายกลุ่ม ซึ่งอาจเรียกนักเรียนมาเพื่อพูดคุย รวมทั้งเชิญผู้ปกครองมาหารือร่วมกัน
5. ประสานข้อมูลไปยังกลุ่มวิชาอื่นเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับนักเรียนในการที่หยุดเรียน เพราะเจ็บป่วย ลาสิกขาเพื่อติดตามงานที่ค้างต่อไปส่งครูประจำชั้นสามารถแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบเพื่อจะได้ประสานและติดตามกับอาจารย์ประจำวิชาต่อไป
6. ประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทั่วไป พฤติกรรมการเรียน

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการรายงานผลการเรียนรู้อาจสรุปได้ว่า การรายงานผลการเรียนรู้อของนักเรียนควรรายงานให้มีความครอบคลุมถึงเรื่องราวของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน อันจะนำไปสู่การช่วยครูผู้สอนและผู้ปกครองรู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริง ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมโดยทั่วไปของนักเรียน พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมส่งงาน เพื่อนำข้อมูลใช้สำหรับแจ้งผู้ปกครอง ติดตามประเมินนักเรียนทางด้านพฤติกรรมเรียนและทั่วไป

3.2 การพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนาผู้เรียนเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผู้เป็นครูจะต้องเข้าใจหลักการและลงมือพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงการพัฒนาผู้เรียนไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากการจัดกิจกรรมตามกลุ่มสาระ ประกอบด้วย งานกิจกรรมแนะแนว ห้องสมุด กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด หรือกิจกรรมอื่นใดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. รวบรวมระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ปฏิทินปฏิบัติงาน สรุป และรายงานผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมชุมนุม ลูกเสือ และกิจกรรมแนะแนว
3. กำหนดกลุ่มผู้เรียน อาจารย์ที่ปรึกษา และระบบบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมชุมนุม ลูกเสือและยุวกาชาด
5. จัดกิจกรรมแนะแนวตามโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งการจัดการเรียนรู้และการจัดบริการต่าง ๆ อย่างครบถ้วน
6. การจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
7. การปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
8. ประสานการดำเนินงานกับกลุ่มสาระ
9. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สุปราณี จิราณรงค์ (2558) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ไว้ดังนี้

แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

1. ส่งเสริม สนับสนุนสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ในลักษณะโครงงาน โครงการต่าง ๆ
2. สนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน
3. ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม
4. ให้บริการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

1. ทำความเข้าใจกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบเป้าหมาย แนวทางในการจัดการดำเนินการ การประเมินผล และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ
2. สสำรวจความพร้อมในการดำเนินการทั้งงบประมาณ สถานที่ และบุคลากร
3. วางแผนร่วมกันเพื่อจัดทำแผนและมอบหมายดำเนินการต่อไป
4. ดำเนินการตามแผนที่กำหนด พร้อมทั้งเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
5. ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งของครูนักเรียนผู้ปกครองเพื่อนำมาสรุปเป็นรายงานนำเสนอเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

แนวทางการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1. ทำความเข้าใจกับนักเรียนปกติ เพื่อให้เข้าใจบทบาทของตนในการให้ความร่วมมือ พัฒนาศักยภาพของนักเรียนพิเศษที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ
2. ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองกรณีเรียนร่วมเพราะบางครั้งนักเรียนพิเศษอาจมีพฤติกรรมที่ก่อความรำคาญหรือควบคุมตนเองไม่ค่อยได้ อาจแสดงพฤติกรรมทำร้ายเพื่อน ๆ ซึ่งอาจจะมีปัญหาตามมา
3. สร้างกำลังใจให้นักเรียนพิเศษให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนเพื่อนในห้องโดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน
4. ในช่วงของการเรียน ครูประจำชั้นควรให้ความช่วยเหลือหรืออธิบายเพิ่มเติมให้กับนักเรียนพิเศษหลังเลิกเรียนหรือในโอกาสที่อำนวย
5. ในช่วงการมอบหมายงานให้นักเรียนทั้งชั้นทำครูประจำชั้นสวຍประจำวิชาอาจช่วยเหลือนักเรียนพิเศษโดยเรียกไปทำงานและอธิบายตัวต่อตัว
6. ในช่วงของการทำข้อสอบ ถ้านักเรียนพิเศษไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในห้องสอบแยกมาสอบเดี่ยวก็ได้แต่ถ้าสามารถสอบร่วมกับนักเรียนปกติได้ก็จะเป็นการดี
7. ครูควรมีบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนพิเศษเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาการเลื่อนชั้น

ซึ่งนักเรียนพิเศษบางคนอาจได้ตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง แต่ไม่สามารถเขียนอธิบายหรือเลือกเขียนคำตอบได้ ดังนั้นการบันทึกข้อมูลของครูจะเป็นข้อมูลประกอบการเขียนรายงาน สมุดพก การเลื่อนชั้น เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าครูผู้ช่วยต้องรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำความเข้าใจผู้เรียน ผู้ปกครอง สสำรวจความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน ทำการวางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน ปลูกฝังจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมให้กับผู้เรียน ลงมือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำ ดำเนินการติดตามและปรับปรุง และหากมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ทำความเข้าใจกับนักเรียนปกติ บุคคลรอบข้าง ให้เข้าใจและร่วมกันช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังกล่าว

3.3 การพัฒนาทางวิชาการ

การพัฒนาทางวิชาการของครูผู้ช่วยมีวิธีการในการพัฒนาทางวิชาการได้หลายวิธี ตามข้อมูลจากนักการศึกษาและหน่วยงานทางราชการได้กล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึง การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม
2. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ
3. เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการ จากคณะกรรมการของสถานศึกษา คณะกรรมการของ สพท. และหรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ
4. ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อฯ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในสถานศึกษา
6. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ
7. ประเมินผลการผลิต จัดหา พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
8. เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้เพื่อนครู สถาบันการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2554) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้กับการสอนโดยใช้เทคโนโลยีว่าการใช้เทคโนโลยีหรือสื่อในกระบวนการของการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความจำเป็นต้องทราบความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้และสื่อการสอนเพื่อให้เลือกใช้สื่อการสอนประกอบในกระบวนการสอนเป็นไปได้อย่างเหมาะสมและได้ผลดี มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

1. ผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวที่มีสมรรถภาพของการรับรู้และการตอบสนองแตกต่างกัน ดังนั้นในการนำสื่อการสอนมาใช้ต้องมีการพิจารณาเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน

2. ผู้เรียนที่มีประสบการณ์มีความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติในเรื่องแตกต่างอย่างกว้างขวางย่อมจะมีวิธีการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่า และผู้เรียนที่มีความพอใจในสิ่งที่รับรู้ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสย่อมเรียนรู้มีทัศนคติและหลักการแตกต่างในเรื่องนั้นได้ง่ายกว่าหรืออาจกล่าวได้ว่าการรับรู้มีอิทธิพลต่อการคิดและเจตคติในการเรียนรู้และการคิด

3. ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผู้เรียนจึงจะประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงสุดเมื่อผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนโดยตรง ดังนั้นการใช้สื่อการสอนให้ได้ผลต่อการเรียนรู้ผู้เรียนจึงควรได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อและนั่นในกิจกรรมการสอนด้วย

4. ประสบการณ์เรียนรู้ต้องสมกับผู้เรียนและสนองต่อความต้องการความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

5. เทคนิคการสอนและการนำเสนอต้องเหมาะสมในการใช้สื่อการสอนที่แตกต่างนำเสนอเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ผลถึงจุดสูงสุดของจุดมุ่งหมายนั้นผู้สอนจะต้องทำตนให้เหมือนกับนักแสดงที่กำลังเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมผู้สอนจะต้องจัดสื่อการสอนและระบบการสอนให้สัมพันธ์กับยุทธวิธีเทคนิคและวิธีการของกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้หรือเงื่อนไขของผู้เรียน

6. ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนคือจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนไม่ได้มุ่งเพียงให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนเท่านั้นแต่ควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. สํารวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด

2. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง

3. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้

4. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมี เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

วสันต์ชัย กากแก้ว (2556) ได้อธิบายแนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นผู้นำกิจกรรมเนื้อหาสาระที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นในโรงเรียนโดยคัดเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
2. โรงเรียนเชิญเจ้าของภูมิปัญญา ได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน หรือช่างฝีมือชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. การนำสิ่งที่เป็นองค์ความรู้ในท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนออกไปสำรวจข้อมูล แล้วนำมาจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนนำความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสอดแทรกในเนื้อหาวิชาและทำการจัดเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาทางวิชาการของครูผู้ช่วยนั้นสามารถทำได้จากการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีหลากหลาย รวมถึง แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ ประกอบการจัดการเรียนการสอนหรือมีการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ขึ้นใหม่ซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน ออกแบบให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้งานได้จริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ตอบสนองตามความต้องการของผู้เรียน

3.4 การพัฒนาสถานศึกษา

นอกเหนือจากหน้าที่ทางด้านงานสอนและการดูแลนักเรียนแล้ว การพัฒนาสถานศึกษาเป็นอีกหน้าที่ที่ครูผู้ช่วยจะต้องทำการปฏิบัติ โดยมีหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวรายละเอียดไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการที่ข้าราชการครูจะต้องปฏิบัติไว้ว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาซึ่งทางผู้บริหารโรงเรียนคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผลและการปรับปรุงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งงานวิชาการที่เขาจะต้องปฏิบัติประกอบด้วยภารกิจหลักดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น
  - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 1.2 การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน
  - 3.1 การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล
  - 3.2 การกิจกรรมวัดและประเมินผลการเรียนรู้
  - 3.3 การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล
  - 3.4 งานทะเบียน
  - 3.5 งานเทียบโอนผลการเรียน
  - 3.6 การตัดสินและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น
  - 3.7 การออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การพัฒนางานห้องสมุด
8. การนิเทศการศึกษา
9. งานแนะแนว
10. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
11. การพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระ
12. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). ได้กล่าวถึงบทบาทของครู ในการร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาไว้ว่า

1. เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นเห็นความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้
2. เป็นผู้ใฝ่รู้ เรียนรู้ พร้อมเป็นผู้ให้และเรียนรู้
3. ร่วมวิเคราะห์กำหนดประเด็นที่ควรพัฒนาของตนเองและเพื่อนครู
4. เรียนรู้และลงมือปฏิบัติในการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาด้วยตนเอง (Self Directed) ศึกษาจาก เพื่อนครูวิทยากร ชุมชน และศึกษานิเทศก์
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู
6. จัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามวงจร PAOR
7. นิเทศ/ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาสถานศึกษาครูต้องเป็นผู้มุ่งมั่นในการพัฒนาหาความรู้มาร่วมลงมือวางแผน กำหนดแนวทางในการทำงานให้กับหน่วยงานและฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียนนอกเหนือจากคำสั่ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนครู คิดสร้างสรรค์ในการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

3.5 ความสัมพันธ์กับชุมชน

การทำงานของครูต้องอาศัยความรู้มือกับชุมชน ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน มีส่วนร่วมระหว่างครู โรงเรียน และ ชุมชน โดยหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวทางเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชุมชนไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจะดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในครอบครัวและชุมชน
2. สถานศึกษาขอความร่วมมือจากชุมชนซึ่งจะขอความร่วมมือจากชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้ คือ
  - 2.1 ขอความร่วมมือในด้านการเป็นวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้
  - 2.2 ขอความร่วมมือในด้านทุนทรัพย์ วัสดุ ครุภัณฑ์จากชุมชน
3. สถานศึกษาให้ความช่วยเหลือหรือบริการชุมชนซึ่งอาจจะดำเนินการได้หลากหลายเช่น
  - 3.1 จัดให้มีการสอนหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพให้แก่ประชาชนในชุมชน
  - 3.2 ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน
  - 3.3 จัดบริการข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน
  - 3.4 การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
4. บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของสถานศึกษาแก่ประชาชนในชุมชน
5. การออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองและผู้เรียนตามบ้าน
6. การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา
7. การเชิญผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมาประชุม
8. การรายงานผลการเรียน ฯลฯ ในผู้ปกครองทราบ
9. การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในงานวิชาการ แบ่งออกได้เป็น 4 ข้อย่อยดังนี้
  - 9.1 ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ นักวิชาการ ครู อาจารย์จากสถานศึกษาอื่น ศิลปินพื้นบ้าน ผู้อาวุโส ผู้เป็นปูชนียบุคคลในหมู่บ้าน ผู้ปกครองนักเรียน
  - 9.2 ทรัพยากรวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ โสตทัศนอุปกรณ์
  - 9.3 ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ ภูเขา ทะเล หิน แร่ธาตุ สัตว์ป่า สมุนไพรซึ่งจะนำมาใช้ในลักษณะเป็นสื่อการเรียนการสอน การไปทัศนศึกษา

9.4 ทรัพยากรสังคม ได้แก่ วันสำคัญ ศิลปะพื้นบ้าน โบราณสถาน ประเพณีต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาใช้ในลักษณะที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง จัดนิทรรศการ การศึกษาหาข้อมูลเพื่อจะได้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ เป็นต้น

10. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

10.1 งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.2 การต้อนรับผู้ปกครองที่เข้ามาสู่สถานศึกษาด้วยไมตรีจิตที่ดี ทักทาย พุดคุยแนะนำข้อมูลด้วยความเป็นกันเอง การมีโอกาสดังกล่าวที่ได้ออกไปสังสรรค์กับชุมชนนอกสถานศึกษา

วสันต์ชัย กากแก้ว (2556) ได้รวบรวมเทคนิควิธีการในการศึกษาชุมชนนำเสนอไว้ 9 วิธี คือ

1. การสำรวจ
2. การสังเกต
3. การสัมภาษณ์
4. การสนทนากลุ่ม
5. การระดมสมอง
6. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
7. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
8. การวิเคราะห์สภาพชนบทแบบมีส่วนร่วม
9. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการสร้างอนาคต

ซึ่งแต่ละเทคนิควิธีการจะมีความสัมพันธ์ต่อความต้องการที่จะนำข้อมูลสารสนเทศของชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์สภาพจริงที่พบได้ในชุมชน เพื่อที่จะนำเอาข้อมูลเหล่านั้นไปปรับใช้ในการวางแผนในการทำงานความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียนซึ่งจำเป็นจะต้องเลือกใช้เทคนิควิธีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของครูผู้ช่วยนั้นต้องเริ่มจากการสร้างความตระหนักให้ตัวครูผู้สอน และ ผู้เรียนเห็นความสำคัญของชุมชน ครูต้องเป็นผู้เข้าหาพบปะ พุดคุย เยี่ยมเยียนชุมชน สร้างเครือข่ายสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

วนิดา น้อยมะลิวัลย์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่าการได้รับการอบรมครูมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

กัญญา เจริญถ้อย (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 40 ประเด็น คือ 1. ขั้นการเตรียมการนิเทศ ได้แก่ รู้จักและเข้าใจสภาพ ศึกษาและวิเคราะห์ความรู้เดิม กำหนดเป้าหมาย มีความสบายใจไม่เครียด สัมพันธ์กับความรู้เดิม กำหนดขั้นตอน เข้าใจความรู้ใหม่ สรุปขั้นตอน กระตุ้นให้สนใจและให้ความร่วมมือ เตรียมเนื้อหาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ 2. ขั้นการปฏิบัติให้ดู ได้แก่ สภาพที่พร้อม แจ่มวัตถุประสงค์ แจ่มลักษณะงานสาธิต วิธีการสอนเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย สังเกตการรับรู้และทดสอบ ความเข้าใจ คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ให้เวลาอย่างเพียงพอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ 3. ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ ได้แก่ เข้าใจและรู้ถึงข้อบกพร่อง ให้คำแนะนำ แก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาด สังเกตการเรียนรู้ อธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ ปฏิบัติซ้ำ กระตุ้นความพอใจในการเรียนรู้ สร้างเครื่องมืออย่างหลากหลาย เลือกกิจกรรมให้เหมาะสม กำหนดระยะเวลาอย่างเหมาะสม สร้างขวัญและกำลังใจ 4. ขั้นการทดสอบและติดตามผลการนิเทศ ได้แก่ การนิเทศทันที แนะนำให้มี พี่เลี้ยง คอยช่วยเหลือ นิเทศเพิ่มเติม ติดตามการนิเทศ รับฟังความคิดเห็น กำหนดแนวทางประเมินผล เลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมหลากหลาย เครื่องมือที่จะประเมินผลครอบคลุมชัดเจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน สรุปผลและรายงานการนิเทศ

ราณี กุญรัมย์ (2553) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 โดยผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาและความต้องการ โรงเรียนมีปัญหาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนางานนิเทศด้านการวางแผน โรงเรียนมีปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนของเรื่องเครื่องมือและสื่อยังไม่หลากหลาย การไม่ปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนดไว้ และ

การยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศด้านการประเมินผล มีปัญหาเรื่อง การสรุปผลการรายงานผลการนิเทศที่ไม่ครบกระบวนการการสรุปรายงานผลการประเมินตนเอง

2) แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 สำหรับผู้บริหารมีดังนี้ ผู้บริหาร ต้องชี้แจง อบรมให้ครูตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน การ อบรมให้ความรู้เรื่องการนิเทศภายในให้ครบทั้งกระบวนการรวมทั้งการศึกษาดูงานด้านการนิเทศ ภายในจากโรงเรียนอื่น ๆ ตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานการนิเทศภายใน ผู้บริหารและ คณะกรรมการร่วมวิเคราะห์ปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมทุกด้าน วางแผนร่วมกันใน การจัดทำแผนการนิเทศที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ผู้บริหารต้อง กำกับดูแลติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ตั้งแต่การวางแผนการประเมิน ตนเอง และการสรุปการประเมินผลนิเทศภายในของโรงเรียน และการปรับปรุงการนิเทศให้ดีขึ้น ประสิทธิภาพในปีต่อ ๆ ไป

ปัญญา อัครพุทพวงศ์ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางสถานภาพของครูที่ส่งผลต่อความ ต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมี แนวโน้มต้องการการนิเทศการสอน รูปแบบที่แตกต่างกัน ครูที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีแนวโน้มต้องการการนิเทศการสอนทั้งสองรูปแบบ ไม่แตกต่างกัน และ ครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีอายุ หรือมีประสบการณ์สอน แตกต่างกัน มี แนวโน้มต้องการการนิเทศการสอนรูปแบบที่แตกต่างกัน

ธารรัตน์ มาลัยเถาว์ (2558) ได้วิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิด การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนพบว่า 1) กรอบแนวคิด การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การ พัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับวิถีพัฒนาครู ได้แก่ อบรม การใช้ระบบพี่เลี้ยง การ ชี้แนะ การนิเทศ และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ การแสวงหาแหล่ง/สื่อ/ เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของตนเอง การวางแผนและกำหนดวิธีการเรียนรู้ของตนเอง การ คิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตนเอง การเลือกสรรและประเมินข้อความรู้ ด้วยตนเอง 2) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครู ประถมศึกษาตามแนวคิดด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนใน ภาพรวมสภาพปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศ และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยง สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้านมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การนิเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ

การใช้ระบบพี่เลี้ยง ส่วนความต้องการจำเป็นการพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดด้วยการนำตนเอง และการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนลำดับที่ 1 คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยง และ ลำดับสุดท้าย คือ การนิเทศ 3) กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน มี 4 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การส่งเสริมการส่งเสริมการใช้ระบบพี่เลี้ยงไปสู่การเป็นครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างการชี้แนะครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 3) กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 4) กลยุทธ์การส่งเสริมการนิเทศครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2 เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้ช่วยระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูในปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,168 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถามการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) สำหรับการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ได้ กลุ่มตัวอย่าง 298 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตั้งนั้นเพื่อขอชดเชยอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 320 คน โดยมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) จากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ เขต 2 ทั้งหมด 64 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยสุ่มครูผู้ช่วยที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งในปีการศึกษา 2558 ของแต่ละโรงเรียนตามโควตา โรงเรียนละ 5 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยรวมทั้งหมด 320 คน

1.3 ผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์ คือ ครูพี่เลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มโรงเรียนละ 1 คน และผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียนที่มีระดับค่าความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย เรียงตามลำดับจากค่าความต้องการน้อยที่สุด จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ฉบับ คือ

2.1 ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2
โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาทางวิชาการ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สอบถามสภาพการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในปัจจุบัน และสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในแต่ละด้าน โดยจัดทำเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับของ Likert (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยพิจารณาระดับความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและความหมาย ดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความต้องการในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

2.2 ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2
โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยโดยสร้างให้สอดคล้องกับความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยที่ได้รับการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index (PNI_{modified}) แบบปรับปรุง โดยนำมาจากการตอบแบบสอบถามของครูผู้ช่วย ซึ่งแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 ในการวิจัย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำแบบสอบถามโดยขอคำปรึกษาและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.1.2 นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาด้านความชัดเจน ถูกต้องทางภาษา พิจารณาด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อความถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการ และ กรอบเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินปรากฏในภาคผนวก ก) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC

เกณฑ์พิจารณารายการประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความแปลได้ตรงตามข้อความจากแบบสอบถามต้นฉบับ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความแปลได้ตรงตามข้อความจากแบบสอบถามต้นฉบับ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความแปลไม่ตรงตามแบบสอบถามต้นฉบับ

โดยกำหนดให้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่าเกณฑ์พิจารณาแผนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม และหากข้อความใดมีค่าความสอดคล้องน้อยกว่า 0.50 กำหนดให้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

จากการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่าจากข้อความถาม 40 ข้อ มีข้อความที่ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (0.50 ขึ้นไป) จำนวน 40 ข้อ และไม่พบข้อความที่ได้ความสอดคล้องเฉลี่ยที่ระดับ ต่ำกว่า 0.50

3.1.3 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 40 ข้อ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำแบบสอบถาม

3.2.2 นำผลการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index (PNI) จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้ช่วยเกี่ยวกับการนิเทศการปฏิบัติงาน มาทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2.3 จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 6 ข้อ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

4.1 ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามสภาพความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 ในการวิจัย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1.1 ติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากสาขาวิชานิเทศการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.2 ส่งแบบสอบถามจำนวน 320 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.1.3 ผู้วิจัยรับแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 305 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95

4.1.4 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.2.1 ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนที่มีค่าการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index ($PNI_{modified}$) แบบปรับปรุงจากลำดับที่ต่ำที่สุด 5 อันดับแรก

4.2.2 ติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากสาขาวิชานิเทศการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีค่าการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index ($PNI_{modified}$) แบบปรับปรุง 5 อันดับต่ำที่สุด 5 อันดับแรก

4.2.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 คน

4.2.4 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุปด้วยข้อสรุปเชิงอุปนัย

5. การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

5.1 การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามสภาพความต้องการจำเป็น การนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ พร้อมนำเสนอผลงานการวิเคราะห์ด้วยตาราง ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Check list) 5 ระดับ ใช้การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) พร้อมนำเสนอผลงานการวิเคราะห์ด้วยตารางประกอบคำบรรยายโดยนำผลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ในการคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

เกณฑ์การแปลความหมายของระดับความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานใช้เกณฑ์การแปล ความดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index

(PNI_{modified}) แบบปรับปรุง มีสูตรที่ใช้ในการคำนวณคือ $PNI_{modified} = (I - D) / D$ โดยกำหนดให้ I (Important) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด และ D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นใช้การ เรียงค่า PNI_{modified} จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูง ที่ต้องได้รับการวางแผนการออกแบบแนวทางมากกว่าค่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า

5.2 การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย ดังนี้

5.2.1 การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำมาสรุปด้วยข้อสรุปเชิงอุปนัย และสร้างเป็นแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2 และเพื่อนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2 โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยและผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

1. การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์
2. การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 ค่าความถี่ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	รายละเอียด	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	117	38.4
	หญิง	188	61.6
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาตรี	150	49.2
	ปริญญาโท	155	50.8
	ปริญญาเอก	-	-
เขตพื้นที่การศึกษา	สพม. เขต 1	157	51.4
	สพม. เขต 2	148	48.6
กลุ่มสาระการเรียนรู้	คณิตศาสตร์	52	17.0
	ภาษาไทย	32	10.5
	วิทยาศาสตร์	80	26.2

ตัวแปร	รายละเอียด	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
		ความถี่	ร้อยละ
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาต่างประเทศ	38	12.5
	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	46	15.1
	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	10	3.3
	ศิลปะ	30	9.8
	สุขศึกษาพลศึกษา	5	1.6
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว)	12	3.9
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	1-6 เดือน	25	8.2
	7-12 เดือน	52	17.0
	13-18 เดือน	61	20.0
	19-24 เดือน	167	54.8
จำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศการปฏิบัติงาน	ไม่เคยได้รับการนิเทศ	19	6.2
	1-5 ครั้ง	160	52.5
	5-10 ครั้ง	116	38.0
	มากกว่า 10 ครั้ง	10	3.3

จากตาราง 1 ค่าความถี่ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.4 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.6 วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 49.2 และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.8 ส่วนมากเป็นครูผู้ช่วยของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 คิดเป็นร้อยละ 51.4 และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 48.6 ส่วนใหญ่เป็นครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 26.2 รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 17.0 และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 15.1 โดยส่วนใหญ่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ระหว่าง 19 – 24 เดือน คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมาคือ 13-18 เดือน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ 7-12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 17.0 และหากพิจารณาถึงจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศ 1-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคือ 5-10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.0

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยและผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

การวิเคราะห์สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยและผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาทางวิชาการ การพัฒนาสถานศึกษา และความสัมพันธกับชุมชนมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยและผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้ง 5 งาน

การปฏิบัติงาน	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศที่คาดหวัง			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
1. การจัดการเรียนรู้	3.57	0.70	มาก	4.18	0.55	มาก	0.171	5
2. การพัฒนาผู้เรียน	3.65	0.76	มาก	4.33	0.54	มาก	0.187	4
3. การพัฒนาทางวิชาการ	3.56	0.74	มาก	4.30	0.56	มาก	0.206	2
4. การพัฒนาสถานศึกษา	3.47	0.76	ปานกลาง	4.14	0.72	มาก	0.192	3
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน	3.46	0.77	ปานกลาง	4.18	0.64	มาก	0.208	1
รวม	3.55	0.68	มาก	4.23	0.52	มาก		

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยและผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้ง 5 งาน โดยเรียงจากงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปยังน้อยที่สุด พบว่า

สภาพการนิเทศปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) โดยมีการนิเทศงานการพัฒนาผู้เรียนสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.65$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.57$) อยู่ในระดับมาก และการนิเทศการพัฒนาทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.42$) อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) โดยมีความคาดหวังในการนิเทศงานการพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$) อยู่ในระดับมากรองลงมาคือการนิเทศการพัฒนาทางวิชาการ ($\bar{x} = 4.30$) อยู่ในระดับมาก และการนิเทศ

งานความสัมพันธ์กับชุมชนและการนิเทศงานการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.18$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้ง 5 งาน พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.208$) รองลงมาคือการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.206$) และ การนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.192$) ตามลำดับ

1. การจัดการเรียนรู้

ตาราง 3 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศที่คาดหวัง			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
1. ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้								
1) การแนะนำช่วยเหลือในการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้	3.42	0.84	ปานกลาง	3.98	0.75	มาก	0.163	2
2) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.63	0.86	มาก	4.13	0.78	มาก	0.135	3
3) การส่งเสริมให้อ่านเอกสาร ตำราต่าง ๆ หรือส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	3.50	0.95	มาก	4.16	0.75	มาก	0.175	1
รวม	3.52	0.78	มาก	4.07	0.69	มาก	0.157	4
2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้								
1) การออกแบบกระบวนการสอน 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุป	3.67	0.84	มาก	4.13	0.79	มาก	0.126	6
2) การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน	3.65	0.83	มาก	4.23	0.74	มาก	0.160	4

การจัดการเรียนรู้	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหา	3.76	0.92	มาก	4.34	0.72	มาก	0.153	5
4) การใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	3.68	0.89	มาก	4.35	0.67	มาก	0.181	2
5) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	3.64	0.86	มาก	4.32	0.66	มาก	0.186	1
6) การร่วมกันกับครูที่เลี้ยงวางแผนการสังเกตการสอนในชั้นเรียน	3.44	1.01	ปานกลาง	4.03	0.83	มาก	0.170	3
รวม	3.64	0.71	มาก	4.23	0.57	มาก	0.162	3
3. ด้านการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียน								
1) การเขียนบันทึกหลังสอนสะท้อนภาพผลการจัดการเรียนการสอนอย่างครอบคลุม	3.41	0.87	ปานกลาง	4.03	0.79	มาก	0.182	4
2) การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาสภาพปัญหา	3.47	0.92	ปานกลาง	4.18	0.71	มาก	0.206	2
3) การทำวิจัยในชั้นเรียน	3.44	0.93	ปานกลาง	4.04	0.79	มาก	0.173	5
4) การนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	3.40	0.94	ปานกลาง	4.16	0.76	มาก	0.225	1
5) การคิดค้นเทคนิคการแก้ปัญหาในชั้นเรียน	3.61	0.94	มาก	4.34	0.68	มาก	0.204	3
รวม	3.46	0.79	ปานกลาง	4.15	0.61	มาก	0.198	1
4. ด้านการรายงานผลการเรียนรู้								
1) การรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม การเรียน พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรม การส่งงาน	3.64	0.86	มาก	4.24	0.73	มาก	0.164	2
2) การจัดทำรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.66	0.92	มาก	4.24	0.78	มาก	0.158	3

การจัดการเรียนรู้	สภาพการณ์ปัจจุบัน			สภาพการณ์เทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
3) การนำข้อมูลของผู้เรียนไปใช้ ในการปรับพฤติกรรมของผู้เรียน	3.67	0.90	มาก	4.32	0.67	มาก	0.177	1

การจัดการเรียนรู้	สภาพการณ์ปัจจุบัน			สภาพการณ์เทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
รวม	3.66	0.83	มาก	4.26	0.66	มาก	0.166	2

จากตาราง 3 สภาพการณ์ปัจจุบันและสภาพการณ์เทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศ
การปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ใน
ภาพรวม พบว่า สภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.52) โดยมีสภาพการณ์เทศการ
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงสุด ($\bar{x}$ = 3.63) อยู่ในระดับมาก รองลงมา
คือการส่งเสริมให้อ่านเอกสารตำราต่าง ๆ หรือส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เช่น
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{x}$ = 3.50) อยู่ในระดับมาก และการแนะนำช่วยเหลือในการ
วิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 3.42) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการณ์เทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการวิเคราะห์
มาตรฐานการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.07) โดย
มีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.12) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการส่งเสริมให้อ่านเอกสารตำราต่าง ๆ หรือ
ส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{x}$ = 4.12)
อยู่ในระดับมาก และการแนะนำช่วยเหลือในการวิเคราะห์มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ สาระการ
เรียนรู้ ($\bar{x}$ = 3.98) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า สภาพการณ์เทศ
ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.64) โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสูงสุด
($\bar{x}$ = 3.76) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม ใช้

สื่อการสอนที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.68$) อยู่ในระดับมาก และการออกแบบกระบวนการสอน 3 ชั้น ได้แก่
 ขั้นนำ ขั้นสอน และ ขั้นสรุป ($\bar{x} = 3.67$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการวิเคราะห์
 มาตรฐานการจัดการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) โดย
 มีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา
 กิจกรรมใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมสูงสุด ($\bar{x} = 4.35$) รองลงมาคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้
 สอดคล้องกับเนื้อหา ($\bar{x} = 4.34$) อยู่ในระดับมาก และการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่
 หลากหลายและการเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{x} =$
 4.32) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

3. ด้านการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียนในภาพรวม พบว่า สภาพการ
 นิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการคิดค้นเทคนิคการ
 แก้ปัญหาในชั้นเรียนสูงสุด ($\bar{x} = 3.61$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการวิเคราะห์ปัญหาการ
 จัดการเรียนการสอนและการศึกษาสภาพปัญหา ($\bar{x} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง และการทำวิจัย
 ในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.44$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการวิจัยและ
 แก้ปัญหาในชั้นเรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศ
 การปฏิบัติงานในด้านการคิดค้นเทคนิคการแก้ปัญหาในชั้นเรียนสูงสุด ($\bar{x} = 4.34$) อยู่ในระดับมาก
 รองลงมาคือการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาสภาพปัญหา ($\bar{x} = 4.18$) อยู่
 ในระดับมาก และการนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.16$) อยู่ในระดับ
 มาก ตามลำดับ

4. ด้านการรายงานผลการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการรายงานผลการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศ
 ปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) โดยมีการนำข้อมูลของผู้เรียนไปใช้ในการปรับพฤติกรรมของ
 ผู้เรียนสูงสุด ($\bar{x} = 3.67$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจัดทำรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
 เป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.66$) อยู่ในระดับมาก และการรวบรวมข้อมูลผู้เรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมกร
 เรียน พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมภาระงาน ($\bar{x} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการรายงานผล
 การเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการ

ปฏิบัติงานในด้านการนำข้อมูลของผู้เรียนไปใช้ในการปรับพฤติกรรมของผู้เรียนสูงสุด ($\bar{x} = 4.32$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการรวบรวมข้อมูลผู้เรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน พฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมส่งงาน ($\bar{x} = 4.24$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และการจัดทำรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.24$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5. ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียนมากที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.198$) รองลงมาคือการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรายงานผลการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.166$) และ การนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.162$) ตามลำดับ

2. การพัฒนาผู้เรียน

ตาราง 4 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนาผู้เรียน	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศที่คาดหวัง			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
1. ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน								
1) การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในรายวิชาที่สอนจากประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาของกิจกรรมหรือจากบุคคลต้นแบบ	3.70	0.88	มาก	4.35	0.61	มาก	0.177	2
2) การใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม	3.53	0.91	มาก	4.17	0.68	มาก	0.179	1
3) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เช่น ความกตัญญูความซื่อสัตย์	3.71	0.89	มาก	4.35	0.65	มาก	0.173	3
4) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.82	0.92	มาก	4.42	0.68	มาก	0.159	4

การพัฒนาผู้เรียน	สภาพการณ์เทศปัจจุบัน			สภาพการณ์เทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	□	S.D.	แปลผล	□	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
รวม	3.69	0.82	มาก	4.32	0.57	มาก	0.172	5

การพัฒนาผู้เรียน	สภาพการณ์เทศปัจจุบัน			สภาพการณ์เทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	□	S.D.	แปลผล	□	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
2. ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน								
1) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาด้านทักษะชีวิต เช่น การดูแลตนเอง การเอาตัวรอดจาก ภัยอันตราย	3.69	0.95	มาก	4.34	0.76	มาก	0.179	4
2) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมี ทักษะในการเรียนรู้ การทำงาน สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพได้	3.64	0.91	มาก	4.34	0.73	มาก	0.192	2
3) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี ความสุข ไม่สร้างปัญหา รู้เท่าทันต่อ สังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง	3.73	0.87	มาก	4.42	0.67	มาก	0.186	3
4) การใช้จิตวิทยาในการ พัฒนาผู้เรียน	3.71	0.89	มาก	4.43	0.65	มาก	0.194	1
รวม	3.69	0.82	มาก	4.38	0.60	มาก	0.187	2
3. ด้านการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ								
1) การออกแบบการจัดการ เรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ	3.40	1.01	ปานกลาง	4.24	0.86	มาก	0.246	1
2) การจัดกิจกรรมที่ หลากหลายสอดคล้องกับ ความสามารถของผู้เรียน	3.50	0.98	มาก	4.34	0.73	มาก	0.241	2
3) การใช้จิตวิทยาในการทำ ความเข้าใจและพัฒนา ปรับ พฤติกรรมผู้เรียนนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ	3.57	0.94	มาก	4.32	0.70	มาก	0.210	3

การพัฒนาผู้เรียน	สภาพการณ์เทศปัจจุบัน			สภาพการณ์เทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	□	S.D.	แปลผล	□	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
รวม	3.49	0.89	ปานกลาง	4.30	0.67	มาก	0.232	1
4. ด้านการปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน								
1) การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.63	0.95	มาก	4.29	0.72	มาก	0.182	2
2) การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยและประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน	3.63	0.85	มาก	4.30	0.67	มาก	0.183	1
รวม	3.63	0.86	มาก	4.29	0.65	มาก	0.182	3
5. ด้านการสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน								
1) การจัดกิจกรรมสร้างค่านิยมที่ดีงามและ ความภูมิใจในความเป็นคนไทยให้กับผู้เรียน	3.62	0.93	มาก	4.29	0.72	มาก	0.186	1
2) การสอดแทรกเกี่ยวกับค่านิยมและความเป็นคนไทยในบทเรียน	3.62	0.93	มาก	4.23	0.81	มาก	0.168	2
รวม	3.62	0.89	มาก	4.26	0.72	มาก	0.177	4
6. ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน								
1) การคัดกรองผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลหรือช่วยเหลือเป็นพิเศษ	3.71	0.92	มาก	4.40	0.71	มาก	0.185	1
2) การเฝ้าระวังดูแลพฤติกรรมผู้เรียนทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน	3.69	0.93	มาก	4.37	0.75	มาก	0.184	2
3) การปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความเสี่ยง	3.91	0.87	มาก	4.49	0.66	มาก	0.148	3
รวม	3.77	0.81	มาก	4.42	0.63	มาก	0.172	5

จากตาราง 4 สภาพการณ์เทศปัจจุบันและสภาพการณ์เทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาผู้เรียน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) โดยมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรมสูงสุด ($\bar{x} = 3.82$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เช่น ความกตัญญูความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.71$) อยู่ในระดับมาก และการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในรายวิชาที่สอนจากประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาของกิจกรรมหรือจากบุคคลต้นแบบ ($\bar{x} = 3.70$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรมสูงสุด ($\bar{x} = 4.42$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในรายวิชาที่สอนจากประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาของกิจกรรมหรือจากบุคคลต้นแบบ ($\bar{x} = 4.35$) อยู่ในระดับมาก และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เช่น ความกตัญญูความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 4.35$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) โดยมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่สร้างปัญหา รู้เท่าทันต่อสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงสูงสุด ($\bar{x} = 3.72$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการใช้จิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 3.71$) อยู่ในระดับมาก และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะชีวิต เช่น การดูแลตนเอง การเอาตัวรอดจากภัยอันตราย ($\bar{x} = 3.69$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการใช้จิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียนสูงสุด ($\bar{x} = 4.43$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่สร้างปัญหา รู้เท่าทันต่อสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.42$) อยู่ในระดับมาก และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะชีวิต เช่น การดูแลตนเอง การเอาตัวรอดจากภัยอันตราย ($\bar{x} = 4.34$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ด้านการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$) โดยมีการใช้จิตวิทยาในการทำความเข้าใจและพัฒนา ปรับพฤติกรรมผู้เรียนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสูงสุด ($\bar{x} = 3.57$) อยู่ในระดับมากรองลงมาคือการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.50$) อยู่ในระดับมาก และการออกแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{x} = 3.40$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนสูงสุด ($\bar{x} = 4.34$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการใช้จิตวิทยาในการทำความเข้าใจและพัฒนา ปรับพฤติกรรมผู้เรียนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{x} = 4.32$) อยู่ในระดับมาก และการออกแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{x} = 4.24$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านการปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียนในภาพรวม พบว่าสภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) โดยมีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยและประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียนสูงสุด ($\bar{x} = 3.63$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.63$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยและประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียนสูงสุด ($\bar{x} = 4.30$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.29$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5. ด้านการสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) โดยมีการจัดกิจกรรมสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยให้กับผู้เรียน และการสอดแทรกเกี่ยวกับค่านิยมและความเป็นคนไทยในบทเรียนเท่ากัน ($\bar{x} = 3.62$) อยู่ในระดับมาก

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$)

โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการสอดแทรกเกี่ยวกับค่านิยมและความเป็นคนไทยในบทเรียนสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.23$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจัดกิจกรรมสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยให้กับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.29$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

6. ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) โดยมีการปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความเสี่ยงสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.91$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการคัดกรองผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลหรือช่วยเหลือเป็นพิเศษ ($\bar{x} = 3.71$) อยู่ในระดับมาก และการเฝ้าระวังดูแลพฤติกรรมผู้เรียนทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ($\bar{x} = 3.69$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการปฏิบัติงานในการปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความเสี่ยงมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการคัดกรองผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลหรือช่วยเหลือเป็นพิเศษ ($\bar{x} = 4.40$) อยู่ในระดับมาก และการเฝ้าระวังดูแลพฤติกรรมผู้เรียนทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ($\bar{x} = 4.37$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

7. ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.232$) รองลงมาคือ การพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.187$) การปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.182$) การสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.177$) และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน และการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.172$) ตามลำดับ

3. การพัฒนาทางวิชาการ

ตาราง 5 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ

การพัฒนาทางวิชาการ	สภาพการณ์เทศปัจจุบัน			สภาพการณ์เทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	□	S.D.	แปลผล	□	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้								
1) การจัดทำและพัฒนาสื่อให้ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน โดยตรง ตอบสนองต่อความต้องการ- การ ความสามารถ และความสนใจ	3.66	0.84	มาก	4.36	0.60	มาก	0.192	3
2) การออกแบบสื่อนวัตกรรม ให้สวยงามน่าสนใจโดยใช้หลัก องค์ประกอบศิลป์	3.56	0.87	มาก	4.30	0.67	มาก	0.207	1
3) การนำสื่อนวัตกรรมมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้	3.67	0.92	มาก	4.41	0.65	มาก	0.203	2
รวม	3.63	0.80	มาก	4.36	0.56	มาก	0.201	2
2. ด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น								
1) การวิเคราะห์แหล่งการ เรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้ เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้	3.47	0.90	ปานกลาง	4.31	0.72	มาก	0.244	1
2) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษา	3.54	0.89	มาก	4.34	0.70	มาก	0.227	3
3) การนำความรู้ที่มีอยู่ใน ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาสอดแทรกในการจัดการ เรียนรู้หรือเนื้อหาวิชา	3.47	0.94	ปานกลาง	4.24	0.73	มาก	0.224	4
4) การใช้ภูมิปัญญา เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือช่างฝีมือ ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน	3.35	0.96	ปานกลาง	4.12	0.79	มาก	0.230	2
รวม	3.46	0.84	ปานกลาง	4.26	0.65	มาก	0.231	1
3. ด้านการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ								
1) การสร้างเครือข่ายทาง วิชาการภายในและภายนอกโรงเรียน	3.59	0.84	มาก	4.27	0.73	มาก	0.189	1

การพัฒนาทางวิชาการ	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศที่คาดหวัง			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
2) การใช้เครือข่ายทางวิชาการในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม	3.61	0.82	มาก	4.28	0.75	มาก	0.185	2
รวม	3.60	0.81	มาก	4.27	0.71	มาก	0.187	3

จากตาราง 5 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่าสภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) โดยมีการนำสื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สูงสุด ($\bar{x} = 3.70$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจัดทำและพัฒนาสื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนโดยตรง ตอบสนองต่อความต้องการ ความสามารถ และความสนใจ ($\bar{x} = 3.66$) อยู่ในระดับมาก และการออกแบบสื่อ นวัตกรรมให้สวยงามน่าสนใจโดยใช้หลักองค์ประกอบศิลป์ ($\bar{x} = 3.56$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการนำสื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สูงสุด ($\bar{x} = 4.41$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจัดทำและพัฒนาสื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนโดยตรง ตอบสนองต่อความต้องการ ความสามารถ และความสนใจ ($\bar{x} = 4.36$) อยู่ในระดับมาก และการออกแบบสื่อ นวัตกรรมให้สวยงามน่าสนใจโดยใช้หลักองค์ประกอบศิลป์ ($\bar{x} = 4.30$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาพรวมพบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) โดยมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสูงสุด ($\bar{x} = 3.54$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง และการนำความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้หรือเนื้อหาวิชา ($\bar{x} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$) อยู่ในระดับมาก และการนำความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้หรือเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 4.24$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ด้านการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) โดยมีการใช้เครือข่ายทางวิชาการในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสูงสุด ($\bar{X} = 3.61$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการสร้างเครือข่ายทางวิชาการภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 3.59$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการใช้เครือข่ายทางวิชาการในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการสร้างเครือข่ายทางวิชาการภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.27$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.231$) รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.201$) และ การใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.187$) ตามลำดับ

4. การพัฒนาสถานศึกษา

ตาราง 6 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษา	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	□	S.D.	แปลผล	□	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
1. ด้านงานบริหารทั่วไป								
1) การปฏิบัติงานด้านธุรการ	3.29	0.89	ปานกลาง	3.99	0.88	มาก	0.216	1
2) การปฏิบัติงานด้านการเงิน	3.42	0.90	ปานกลาง	4.03	0.90	มาก	0.179	4
3) การปฏิบัติงานด้านพัสดุ	3.33	1.01	ปานกลาง	3.97	0.95	มาก	0.191	2
4) การปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่	3.26	0.95	ปานกลาง	3.87	0.98	มาก	0.188	3
รวม	3.32	0.84	ปานกลาง	3.97	0.86	มาก	0.193	2
2. ด้านงานสนับสนุนวิชาการ								
1) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.63	0.90	มาก	4.29	0.78	มาก	0.180	4
2) การปฏิบัติงานด้านลูกเสือเนตรนารี	3.35	1.02	ปานกลาง	3.97	1.09	มาก	0.183	3
3) การปฏิบัติงานด้านงานแนะแนว	3.49	0.91	ปานกลาง	4.23	0.88	มาก	0.211	2
4) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมชุมนุม/ชมรม	3.52	0.94	มาก	4.33	0.76	มาก	0.229	1
รวม	3.50	0.79	มาก	4.20	0.73	มาก	0.201	1
3. ด้านโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา								
1) การออกแบบ จัดทำ และการเขียนโครงการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกลยุทธ์โรงเรียน	3.59	0.94	มาก	4.23	0.85	มาก	0.177	2
2) การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามแผนพัฒนาสถานศึกษา	3.61	0.90	มาก	4.30	0.77	มาก	0.190	1
รวม	3.60	0.88	มาก	4.26	0.78	มาก	0.184	3

จากตาราง 6 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านงานบริหารทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านงานบริหารทั่วไปในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) โดยมีการปฏิบัติงานด้านการเงินสูงสุด ($\bar{x} = 3.42$) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการปฏิบัติงานด้านพัสดุ ($\bar{x} = 3.33$) อยู่ในระดับปานกลาง และการปฏิบัติงานด้านธุรการ ($\bar{x} = 3.29$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านงานบริหารทั่วไปในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการปฏิบัติงานด้านการเงินสูงสุด ($\bar{x} = 4.03$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการปฏิบัติงานด้านธุรการ ($\bar{x} = 3.99$) อยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติงานด้านพัสดุ ($\bar{x} = 3.97$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านงานสนับสนุนวิชาการ

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านงานสนับสนุนวิชาการในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$) โดยมีการปฏิบัติงานด้านงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสูงสุด ($\bar{x} = 3.63$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ($\bar{x} = 3.52$) อยู่ในระดับมากและการปฏิบัติงานด้านงานแนะแนว ($\bar{x} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านงานสนับสนุนวิชาการในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมชุมนุม/ชมรมสูงสุด ($\bar{x} = 4.33$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 4.29$) อยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติงานด้านงานแนะแนว ($\bar{x} = 4.23$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ด้านโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) โดยมีการปฏิบัติงานด้านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามแผนพัฒนาสถานศึกษาสูงสุด ($\bar{x} = 3.61$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการปฏิบัติงานด้านการออกแบบ จัดทำ และการเขียนโครงการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกลยุทธ์โรงเรียน ($\bar{x} = 3.59$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) อยู่ในระดับมาก โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการปฏิบัติงานด้านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามแผนพัฒนาสถานศึกษาสูงสุด ($\bar{x} = 4.30$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ

การปฏิบัติงานด้านการออกแบบ จัดทำ และการเขียนโครงการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ
กลยุทธ์โรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.23) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนา
สถานศึกษา พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานสนับสนุนวิชาการ
สูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.201$) รองลงมาคือ งานบริหารทั่วไป ($PNI_{\text{modified}} = 0.193$) และโครงการหรือ
กิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.184$) ตามลำดับ

5. ความสัมพันธ์กับชุมชน

ตาราง 7 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศการปฏิบัติ
งานความสัมพันธ์กับชุมชน

ความสัมพันธ์กับชุมชน	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศ ที่คาดหวัง			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
1. ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน								
1) การศึกษา สํารวจ เรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญ สภาพชุมชน และ บุคคลสำคัญของชุมชน	3.38	0.98	ปานกลาง	4.06	0.74	มาก	0.202	2
2) การศึกษาสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของชุมชน	3.37	0.91	ปานกลาง	4.12	0.78	มาก	0.222	1
รวม	3.38	0.91	ปานกลาง	4.09	0.73	มาก	0.212	1
2. ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน								
1) การให้ความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชนในการทำ กิจกรรมของชุมชน	3.52	0.83	มาก	4.18	0.75	มาก	0.188	2
2) การออกเยี่ยมเยียน ผู้ปกครองตามบ้าน	3.60	0.84	มาก	4.33	0.72	มาก	0.205	1
รวม	3.56	0.75	มาก	4.26	0.64	มาก	0.197	5
3. ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้								

ความสัมพันธ์กับชุมชน	สภาพการนิเทศปัจจุบัน			สภาพการนิเทศที่คาดหวัง			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI	อันดับ
1) การขอความร่วมมือในด้าน การเป็นวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษา หาความรู้	3.47	0.90	ปานกลาง	4.09	0.76	มาก	0.181	3
2) การขอความร่วมมือในด้าน ทุนทรัพย์ วัสดุ ครุภัณฑ์จากชุมชน	3.36	0.92	ปานกลาง	4.10	0.77	มาก	0.220	2
3) การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นใน การจัดการเรียนการสอน	3.34	0.89	ปานกลาง	4.14	0.75	มาก	0.237	1
รวม	3.39	0.84	ปานกลาง	4.11	0.70	มาก	0.212	1
4. ด้านการให้บริการชุมชน								
1) การให้ความช่วยเหลือชุมชน ในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ ใหม่ๆ แก่ประชาชนในชุมชน	3.43	0.91	ปานกลาง	4.21	0.75	มาก	0.228	1
2) การสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปใช้ในครอบครัว และชุมชน	3.52	0.85	มาก	4.28	0.73	มาก	0.215	2
3) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับ ชุมชน ต้อนรับผู้ปกครองที่เข้ามาสู่ สถานศึกษาด้วยไมตรีจิต	3.58	0.84	มาก	4.25	0.71	มาก	0.187	3
รวม	3.51	0.81	มาก	4.24	0.68	มาก	0.210	4
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน								
1) การนำความรู้ ประสบการณ์ และการดำเนินงานแลกเปลี่ยนกับ ชุมชน	3.46	0.95	ปานกลาง	4.20	0.75	มาก	0.214	1
2) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน	3.49	0.93	ปานกลาง	4.21	0.77	มาก	0.208	2
รวม	3.48	0.91	ปานกลาง	4.21	0.74	มาก	0.211	3

จากตาราง 7 สภาพการนิเทศปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูผู้ช่วยในการนิเทศ
การปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศ
ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.38) โดยมีการศึกษา สํารวจ เรียนรู้อองค์ประกอบที่สำคัญ สภาพ

ชุมชน และ บุคคลสำคัญของชุมชนสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.38$) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการศึกษา สภาพเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของชุมชน ($\bar{x} = 3.37$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการศึกษเกี่ยวกับชุมชนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงาน ในด้านการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของชุมชนสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.12$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการศึกษา สํารวจ เรียนรู้องค์ประกอบที่สำคัญ สภาพชุมชน และ บุคคลสำคัญของชุมชน ($\bar{x} = 4.06$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) โดยมีการออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองตามบ้านสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.60$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการทำกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.52$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองตามบ้านสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.33$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการทำกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 4.18$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่าสภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการขอความร่วมมือในด้านการเป็นวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้สูงที่สุด ($\bar{x} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการขอความร่วมมือในด้านทุนทรัพย์ วัสดุ ครุภัณฑ์จากชุมชน ($\bar{x} = 3.36$) อยู่ในระดับปานกลาง และการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.34$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.14$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการขอความร่วมมือในด้านทุนทรัพย์ วัสดุ ครุภัณฑ์จากชุมชน ($\bar{x} = 4.10$) อยู่

ในระดับมาก และการขอความร่วมมือในด้านการเป็นวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ($\bar{x}=4.10$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านการให้บริการชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการให้บริการชุมชนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$) โดยในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ต้อนรับผู้ปกครองที่เข้ามาสู่สถานศึกษาด้วยไมตรีจิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.58$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในครอบครัว และชุมชน ($\bar{x}=3.52$) อยู่ในระดับมาก และการให้ความช่วยเหลือชุมชนในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ แก่ประชาชนในชุมชน ($\bar{x}=3.43$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการให้บริการชุมชนพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.24$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในครอบครัว และชุมชนสูงสุด ($\bar{x}=4.26$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ต้อนรับผู้ปกครองที่เข้ามาสู่สถานศึกษาด้วยไมตรีจิต ($\bar{x}=4.25$) อยู่ในระดับมาก และการให้ความช่วยเหลือชุมชนในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน ($\bar{x}=4.21$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนในภาพรวม พบว่า สภาพการนิเทศปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$) โดยมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนสูงสุด ($\bar{x}=3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการนำความรู้ ประสบการณ์ และการดำเนินงานแลกเปลี่ยนกับชุมชน ($\bar{x}=3.46$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.21$) โดยมีความคาดหวังการนิเทศการปฏิบัติงานในด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนสูงสุด ($\bar{x}=4.21$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการนำความรู้ ประสบการณ์ และการดำเนินงานแลกเปลี่ยนกับชุมชน ($\bar{x}=4.20$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

6. ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาเกี่ยวกับ

ชุมชน และการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้สูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.212$) รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.211$) การให้บริการชุมชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.210$) และการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.197$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

1. การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์

จากผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การจลลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยวิธี PNI_{modified} จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} น้อยที่สุด 5 อันดับแรก อันแสดงว่าโรงเรียนดังกล่าวมีกระบวนการนิเทศการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้ช่วยจึงมีความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานน้อยและผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการนิเทศของผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการปฏิบัติงานครูผู้ช่วย พบว่า

1.1 การนิเทศการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระจัดการนิเทศครูผู้ช่วยโดยมีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครูอาวุโสที่มีประสบการณ์การสอนทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยง เกิดการเรียนรู้งานควบคู่ไปกับการปฏิบัติ มีการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน ให้ความช่วยเหลือและแนะนำครูผู้ช่วยแบบกัลยาณมิตร สร้างความตระหนักให้ครูผู้ช่วยเข้าใจในหน้าที่ มอบหมายให้ครูผู้ช่วยจัดทำงานวิจัย สื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนและพัฒนาโรงเรียน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหาร 2 โรงเรียน

“กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ดำเนินการจัดการนิเทศครูผู้ช่วย ด้วยวิธีการคือ On the job by training มอบหมายหน้าที่ให้ทำ เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เกิดประสบการณ์ตรง โดยการฝึกทำงานจัดให้มีครูรุ่นพี่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครูพี่ใหญ่ประกบ คอยดูแลและแนะนำครูผู้ช่วย”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1)

“จัดให้นิเทศการจัดการเรียนการสอนโดยครูพี่เลี้ยง ให้ครูพี่เลี้ยงสอนให้ดู อยู่ให้เห็นในช่วงเริ่มสอนช่วงแรกแล้วจัดระยะห่างการแนะนำมากขึ้น ตามศักยภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วยที่ครูพี่เลี้ยงดูแล”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 5)

ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่จะคอยให้คำแนะนำแบบกัลยาณมิตรกับครูผู้ช่วยโดยใช้ประสบการณ์ของตนเองหรือปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้ช่วย เช่น การเตรียมไฟล์เอกสารที่ครูผู้ช่วยต้องใช้ในการทำงานมอบให้ตั้งแต่วันปฐมนิเทศครูใหม่ของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสะดวกและความสุขในการทำงาน แนะนำการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้ โดยการให้

ครูผู้ช่วยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เข้าร่วมสังเกตการณ์การจัดการเรียนการสอนศึกษา แผนการจัดการเรียนการสอนก่อนสอนและให้ผลย้อนกลับกับครูผู้ช่วยหลังจากครูผู้ช่วยสอนเสร็จทั้ง การชื่นชมและแนะนำเพื่อให้เกิดการพัฒนา ตามคำสัมภาษณ์ที่กล่าวไว้ว่า

“จะทำการสังเกตการสอน ให้คำชมและข้อติติง เพื่อให้ครูเชื่อมั่นในตนเอง มีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ดูแผนการสอนของครูก่อนสอน ให้ feedback และดูแลกันอย่างกัลยาณมิตร”

(ครูพี่เลี้ยงโรงเรียนที่ 1)

แนะนำให้ครูผู้ช่วยทำวิจัยเมื่อพบปัญหาในชั้นเรียน พิจารณาความสอดคล้องของงานวิจัยกับ ปัญหา ดังคำสัมภาษณ์ที่ครูพี่เลี้ยงให้ไว้ว่า

“จะแนะนำให้ครูผู้ช่วยทำงานวิจัยเมื่อพบกับปัญหา ถ้าไม่เข้าใจวิธีในการทำวิจัยจะให้ดู ตัวอย่างจากครูรุ่นพี่และครูพี่เลี้ยงจะคอยแนะนำ ทำให้สะดวกในการทำงาน เพื่อที่น้องจะได้ทำงาน อย่างมีความสุข”

(ครูพี่เลี้ยงโรงเรียนที่ 2)

1.2 การนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาผู้เรียน

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดการประชุมภายในโรงเรียนประจำเดือน บางโรงเรียนจัดให้มีการประชุมระดับชั้นทุกสัปดาห์ บางโรงเรียนมีการสุ่มครูเพื่อตอบข้อซักถามหรือเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงผู้เรียน ผู้บริหารจัดให้ครูพี่เลี้ยงหรือครูอาวุโสดูแลให้คำแนะนำ ครูรุ่นพี่สอนครูรุ่นน้อง ครูรุ่นเดียวกันให้ความรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์ตรงของครูผู้ช่วย ตามคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ว่า

“จับคู่ให้ครูอาวุโสดูแลครูใหม่ให้ครูผู้ช่วยได้ปฏิบัติงานตามวัฒนธรรมขององค์กร จัดให้มีประชุมครูทุกเดือน ประชุมระดับทุกสัปดาห์ เพื่อหาจุดจบเพื่อปรับปรุง”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 5)

ครูผู้ช่วยได้รับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาทักษะการพัฒนาผู้เรียนในการอบรมปฐมนิเทศครูผู้ช่วยที่จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสหวิทยาเขตที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนตั้งอยู่ รวมถึงเข้ารับการปฐมนิเทศจากโรงเรียนที่ครูผู้ช่วยปฏิบัติงาน โดยการปฐมนิเทศของแต่ละโรงเรียนจะมอบแนวทางการประพฤติการปฏิบัติตน ชี้แจงแนวทางการดูแลนักเรียน ผู้บริหารมีนโยบายให้ครูผู้ช่วยและครูในโรงเรียนเยี่ยมบ้านนักเรียน รู้จักนักเรียนรายบุคคล ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนดังต่อไปนี้

“จัดกิจกรรมอบรมพัฒนาครูผู้ช่วยอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นจากการอบรมครูพันธุ์ใหม่สู่มืออาชีพ จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีการจัดการอบรมโดยสหวิทยาเขตจตุรวิทย์”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1)

“โรงเรียนเน้นการปฐมนิเทศ มีการพูดคุยเบื้องต้นกับครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 และสทศวิทยาเขต จัดการอบรม ครูผู้ช่วยเข้าร่วมเรียนรู้และทำกิจกรรมเตรียมพัฒนารักรงค์กร ที่สำคัญครูผู้ช่วยและครูทุกคนในโรงเรียนต้องปฏิบัติตามนโยบาย 9 ส. คือ 1) สํารวจนักเรียนที่มีปัญหาที่มีความต้องการในการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ 2) สะสาง แก้ไขปัญหาของนักเรียนให้เรียบร้อยมีปัญหาน้อยที่สุด 3) สมาธิ ให้นักเรียนได้ทำสมาธิก่อนเรียน มีสมาธิและสติในการใช้ชีวิต 4) สอน ครูต้องมีแผนการสอน ลงมือสอนอย่างมีคุณภาพ มีนวัตกรรมการสอนที่น่าสนใจ 5) สร้างสรรค์ ครูสร้างสรรค์แนวทางสิ่งใหม่ๆที่น่าสนใจในการดูแลเด็ก 6) สอบ ครูสอบวัดผลนักเรียน ประเมินความรู้ความสามารถทักษะและพฤติกรรมของนักเรียน 7) สอนซ่อมเสริม ครูสอนซ่อมให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดีและสอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ 8) สรุปรายงานรายคน สรุปรายชื่อผู้เรียนเป็นรายบุคคล และ 9) ส่งเสริม ครูทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3)

ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแนะนำ ทำความเข้าใจกับครูผู้ช่วยให้หาแนวทางการพัฒนานักเรียนโดยการยกตัวอย่างจากประสบการณ์ของตัวเอง ค่อย ๆ สอนครูผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้รู้เวลาเจอปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งควรมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบ Professional learning community (PLC) และมีการแนะนำให้ครูผู้ช่วยสำรวจข้อมูลนักเรียนจากผู้ปกครอง หรือศึกษาผู้เรียนแต่ละคนให้รู้จักลักษณะนิสัยแต่ละคนให้มากที่สุดด้วยตัวครูผู้ช่วยเอง ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูพี่เลี้ยง

“แนะนำให้ครูผู้ช่วยดูแลพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะด้านวิชาการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะกระบวนการ เมื่อครูผู้ช่วยมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือในการดูแลพัฒนานักเรียน จะยกตัวอย่างแนวทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ ให้ครูผู้ช่วยได้เรียนรู้และลองหาแนวทางดูแลนักเรียนด้วยตัวของเค้าเอง”

(ครูพี่เลี้ยงโรงเรียนที่ 4)

1.3 การนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ

ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ครูผู้ช่วยและครูในโรงเรียนสร้างผลงานสื่อ นวัตกรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ชิ้น ให้ครูได้พัฒนาทางวิชาการจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้ครูผู้ช่วยได้รู้จักออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนและรอบโรงเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาซึ่งครูผู้ช่วยจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ยึดหลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหาร

“การจะให้ครูพัฒนาวิชาการและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจะใช้หลักการมีส่วนร่วม 5 หลักการ 2 แนวทาง คือ 1) เป็นเจ้าของ ให้ครูทุกท่านได้รู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียน 2) ร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหา ให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและหาทางออก 3) ประเมินความคุ้มค่า จะคิดสร้างหรือพัฒนาสิ่งใดให้รู้จักประเมินความคุ้มค่า ตามหลักการ 4) หลักการเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ 5) การพัฒนาอย่างต่อเนื่องยั่งยืน โดยครูที่คิดวางแผนริเริ่มพัฒนา ต้องรู้จักวางแผนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่องรวมเป็น 2 แนวทาง คือ สร้างโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และสะอาดร่มรื่นสวยงามน่าอยู่ปลอดภัย”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3)

ผู้บริหารสร้างให้โรงเรียนมีปัจจัยที่เอื้อต่อการแสดงศักยภาพของครูเพื่อให้ครูเกิดการพัฒนา ทำให้ครูมีความสุข ดั่งคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารที่ว่า

“โรงเรียนมีนักเรียนต่อห้องไม่เยอะมาก ครูสอนอย่างมีความสุข มีอุปกรณ์ครบครัน ทุกห้องมีโปรเจคเตอร์ โรงเรียนต้องจัดความพร้อมในชั้นเรียนให้น่าเรียน สื่อนวัตกรรมต้องดึงดูดนักเรียน เมื่อทุกอย่างครบครันก็จะสอนอย่างมีความสุข นำไปสู่ความอยากที่จะพัฒนาการสอนของตัวเอง เป็นไปตามหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2)

ครูที่เลี้ยงในกลุ่มสาระการเรียนรู้จะให้คำแนะนำ ให้ครูผู้ช่วยรู้จักโครงสร้างของงานวิชาการในโรงเรียน มีงานใดที่เกี่ยวข้องกับครูผู้ช่วย แนะนำแหล่งเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ให้โอกาสครูผู้ช่วยได้แสดงศักยภาพทางวิชาการ รวมถึงส่งเข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพ เข้าชมงานแสดงผลงานวิชาการเพื่อเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์มาพัฒนาผลงานทางวิชาการ ดังบทสัมภาษณ์ของครูที่เลี้ยงที่ว่า

“ครูที่เลี้ยงที่โรงเรียนจะชี้แจงโครงสร้างงานวิชาการว่าโรงเรียนมีงานอะไรบ้าง มีอะไรเกี่ยวข้องกับน้องครูผู้ช่วยบ้าง จะคอยแนะนำเกี่ยวกับการให้คะแนน อธิบายแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระว่าสามารถใช้งานที่ไหนได้บ้างและจะแนะนำให้ น้องครูผู้ช่วยสอดแทรกความรู้ท้องถิ่นในบทเรียน”

(ครูที่เลี้ยงโรงเรียนที่ 5)

1.4 การนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะพิจารณาความสามารถและความถนัดของครูผู้ช่วย และมอบให้ทำงานพิเศษ ตามความสนใจและความถนัด มอบให้ดูแลกิจกรรมชุมนุมของนักเรียนตามความสนใจและความสามารถ รวมถึงให้ครูผู้ช่วยลองฝึกการจัดกิจกรรมและโครงการผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน

เพิ่มเวลารู้ ผู้บริหารจะพยายามทำให้ครูผู้ช่วยมีความสุขในการทำงาน ส่งครูผู้ช่วยอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพตามความสนใจแล้วให้ครูผู้ช่วยนำมาต่อยอดพัฒนางานที่โรงเรียน พยายามให้ครูผู้ช่วยมีส่วนร่วมกับงานที่ทำให้มากที่สุดและเปิดโอกาสให้รับหน้าที่หัวหน้างานในโรงเรียนดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“สร้างความตระหนักในการเป็นข้าราชการครู เป็นครูที่มีความรู้ควบคู่กับการเป็นครูที่ดี เป็นข้าราชการที่ดี ผสมกับหลักการ Gift & Take รู้จักให้รู้จักรับ เกิดความยั่งยืนเชิงพัฒนา เกิด Human Relation มีพลังสร้างสรรค์ในการทำงาน”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3)

“ในการปฐมนิเทศครูจะสอบถามความถนัดของครูว่าถนัดด้านใดให้เรียนรู้อาจารย์ด้านนั้น 1 ภาคเรียน ให้ครูในฝ่ายเป็นผู้สอนงาน ให้ครูผู้ช่วยทุกคนรับผิดชอบงานลูกเสือเนตรนารี ครูที่เคยเป็นนักศึกษาวิชาทหาร ให้ช่วยดูแล รด. ครูผู้ช่วยทุกคนต้องดูแลกิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 4)

ครูพี่เลี้ยงช่วยแนะนำให้ครูผู้ช่วยทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ควบคู่กับทำงานพิเศษตามความถนัด คอยช่วยสอนงานพิเศษตามฝ่ายที่ตนเองเคยปฏิบัติงาน มีประสบการณ์หรือความสามารถ เปิดโอกาสให้ครูผู้ช่วยที่ตนเองได้ทำงานกิจกรรมของโรงเรียนแทน เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของครูพี่เลี้ยงที่ว่า

“ครูพี่เลี้ยงจะคอยดูพื้นฐานของครูผู้ช่วยถนัดว่าถนัดด้านใดแนะนำให้น้องทำงานด้านนั้นอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ”

(ครูพี่เลี้ยงโรงเรียนที่ 4)

1.5 การนิเทศการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับชุมนุม

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูผู้ช่วยในโรงเรียนสานสัมพันธ์กับเครือข่ายผู้ปกครอง กับชุมชนด้วยการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน คอยดูแลต้อนรับชุมชนที่เข้ามาใช้บริการภายในโรงเรียน และร่วมงานกับองค์กร และชุมชนรอบโรงเรียน เช่น วัด หน่วยงานราชการในกิจกรรมและวันสำคัญต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยพานักเรียนร่วมเรียนรู้และทำกิจกรรมกับชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“โรงเรียนและวัดมีความใกล้ชิดกันเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองไว้ใจโรงเรียนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี สนับสนุนให้ครูผู้ช่วยลงชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญของวัด เช่น พานักเรียนเข้าวัดทำบุญ แห่เทียนพรรษา เวียนเทียน เพื่อที่จะได้เกิดความเข้าใจและสัมพันธ์อันดีระหว่างวัดกับชุมชน”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2)

“ให้ครูผู้ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองตอนเยี่ยมบ้าน พาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาในชุมชน พานักเรียนทำกิจกรรม Walk Rally ในท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้กับชุมชนไปในตัว”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 5)

ครูพี่เลี้ยงจะแนะนำให้ครูผู้ช่วยรู้จักกับชุมชน ให้ครูผู้ช่วยสานสัมพันธ์กับชุมชน ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน แนะนำให้ครูผู้ช่วยปฏิบัติตัวที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน เมื่อชุมชนหรือองค์กรรอบข้างมีงานก็จะแบ่งหน้าที่ให้ครูผู้ช่วยได้ทดลองทำงานเกิดประสบการณ์ตรง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง หากครูผู้ช่วยพบข้อสงสัยครูพี่เลี้ยงจะช่วยแนะนำ การปฏิบัติตนต่อผู้ปกครองและชุมชน ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของครูพี่เลี้ยงที่ว่า

“ชุมชนและวัดมีบทบาทที่เป็นพระคุณกับโรงเรียน ครูผู้ช่วยที่เข้ามาใหม่จะถูกพาไปกราบที่วัด เวลาวัดมีงานจะแบ่งหน้าที่กัน รวมถึงที่ตั้งของโรงเรียนยังมีพิพิธภัณฑ์อยู่ด้านข้างก็จะติดต่อประสานงานให้เจ้าหน้าที่ให้ความรู้กับครูผู้ช่วย ให้ครูผู้ช่วยเกิดความรู้ในประวัติศาสตร์ของชุมชนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์กับการสอนนักเรียนในห้องเรียน”

(ครูพี่เลี้ยงโรงเรียนที่ 2)

“แนะนำให้ห้องครูผู้ช่วยออกเยี่ยมบ้านของนักเรียน ถามไถ่กับผู้ปกครองว่ามีอะไรให้ช่วยเหลือหรือไม่ คอยสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง จะคอยแนะนำให้ดูตามครูรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์มากกว่า และหากมีข้อสงสัยในการเข้าถึงชุมชนให้ปรึกษาครูพี่เลี้ยงและครูรุ่นพี่”

(ครูพี่เลี้ยงโรงเรียนที่ 3)

2. การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

จากผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยและการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยระดับชั้นมัธยมศึกษา ตามภาระงานแต่ละด้านดังต่อไปนี้

แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงาน

1. งานการจัดการเรียนรู้

1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำวิจัยในชั้นเรียน แนะนำแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ นำการวิจัยไปสู่การปฏิบัติจริง และเห็นความสำคัญของการทำการวิจัย

1.2 โรงเรียนควรจัดการอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.3 ครูพี่เลี้ยงแนะนำให้ครูผู้ช่วยศึกษาการจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน และแนะนำวิธีการนำข้อมูลของผู้เรียนไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้ช่วยเข้าใจผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างถูกต้องตรง ตามสภาพ ปัญหา ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน

1.4 ครูพี่เลี้ยงจัดหาเอกสารตำราให้ครูผู้ช่วยได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น เพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและทันสมัยสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรการจัดการเรียนรู้

1.5 ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงต้องมีการสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย โดยใช้วิธีการ นิเทศแบบคลินิก มีการพูดคุยกับครูผู้ช่วยก่อนสอนเกี่ยวกับจุดประสงค์และแนวทางการจัดการเรียนรู้ และพูดคุยหลังสอนเกี่ยวกับภาพรวมการสอนที่เกิดขึ้น สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาแนวทาง ในการแก้ไขปัญหากับครูผู้ช่วย ให้ความช่วยเหลือครูผู้ช่วยแบบกัลยาณมิตร เพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดแก้ไข ปรับปรุงตัวเองและเกิดการเปิดใจกับครูพี่เลี้ยงกับผู้บริหารมีทัศนคติเชิงบวกกับการนิเทศการสอนและ การนิเทศการปฏิบัติงาน

2. งานการพัฒนาผู้เรียน

2.1 โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วยเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบการจัดการเรียน การสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ การจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และสามารถ นำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

2.2 ครูพี่เลี้ยงแนะนำให้ครูผู้ช่วยเกี่ยวกับการใช้จิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในรายวิชาที่สอน รวมถึงการใช้สื่อการเรียนรู้อะเนาะหลายเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรมให้กับผู้เรียน โดยแนะนำจากแนวคิดและหลักการที่ถูกต้องควบคู่กับประสบการณ์การสอน คุณธรรมและจิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียนจากการสอนของครูพี่เลี้ยง เพื่อให้ครูผู้ช่วยมองเห็นแนว ทางการพัฒนาผู้เรียนในบทเรียน และ นำไปปรับใช้กับการพัฒนาผู้เรียนของตนเอง

2.3 สนับสนุนให้ครูผู้ช่วยศึกษาดูงานแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัย ประชาธิปไตย สร้าง ค่านิยมที่ดีงาม มีความภาคภูมิใจในการเป็นคนไทยจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่จัดกิจกรรม แล้วนำแนวทาง ในการจัดกิจกรรมที่สำเร็จมาปรับใช้กับการจัดกิจกรรมที่โรงเรียน

2.4 ครูพี่เลี้ยงแนะนำให้ครูผู้ช่วยคัดกรองผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษทางด้าน พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมทั่วไปให้กับครูผู้ช่วย แนะนำแนวทางการติดตามพัฒนาผู้เรียนที่ต้องได้รับ

การดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. งานการพัฒนาวิชาการ

3.1 ครูพี่เลี้ยงแนะนำแนวทางให้ครูผู้ช่วยรู้จักวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน เกิดความเข้าใจถึงสภาพของแหล่งเรียนรู้ เนื้อหาสาระในบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถนำแหล่งเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจ สอดคล้องกับบทเรียน

3.2 โรงเรียนสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้ประโยชน์จากความร่วมมือในการแบ่งปันความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์การทำงานและ กิจกรรม นำไปสู่การพัฒนางานและกิจกรรมทางด้านวิชาการจากเครือข่ายทางวิชาการ

3.3 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างและออกแบบ สื่อและนวัตกรรมให้น่าสนใจและสวยงาม เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการ สร้างสื่อนวัตกรรม และหลักองค์ประกอบศิลป์สำหรับการออกแบบสื่อนวัตกรรมให้น่าสนใจและ สวยงามอย่างมีคุณภาพ

3.4 ผู้บริหารควรสนับสนุนครูผู้ช่วยนำสื่อและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันด้วยการแสดงศักยภาพทางด้านวิชาการของครูผู้ช่วย เพื่อกระตุ้นให้ครู ผู้ช่วยได้พัฒนาผลงานทางด้านวิชาการและได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้

4. งานการพัฒนาสถานศึกษา

4.1 ครูพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาชี้แนะเกี่ยวกับการทำงานและกฎระเบียบภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง กับงานธุรการ การเงินและพัสดุให้กับครูผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยเข้าใจแนวทางในการปฏิบัติและ สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักการและกฎหมาย

4.2 ส่งเสริมให้มีการอบรมการจัดทำโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาสถานศึกษาให้กับครู ผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยเข้าใจแนวทางการจัดทำโครงการและกิจกรรม การเขียนโครงการ การวางแผน โครงการ การประเมินโครงการ รวมถึงสามารถจัดทำโครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ ของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอนตาม ความสามารถและความถนัด รวมถึงมอบหมายให้ดูแลกิจกรรมชุมนุมกิจกรรมนักเรียนตามความชอบ และความสนใจ เพื่อให้ครูผู้ช่วยทำงานได้เต็มความสามารถและมีความสุขกับการทำงาน สามารถ สร้างและพัฒนางานให้สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. งานความสัมพันธ์กับชุมชน

5.1 ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงแนะนำให้ครูผู้ช่วยรู้จักชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียน ให้ครูผู้ช่วยได้ทำความเข้าใจสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของชุมชน ว่าชุมชนโดยรอบโรงเรียนมีจุดแข็ง จุดอ่อน มีภัยคุกคาม และ โอกาส อย่างไร เพื่อให้ครูเข้าใจชุมชนและสามารถวางแผนการทำงานกับชุมชนได้อย่างเข้าถึง

5.2 โรงเรียนควรให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนให้กับครูผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้เรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนและมองเห็นแนวทางการนำทรัพยากรมาใช้กับการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ผู้บริหารมอบหมายให้ครูผู้ช่วยออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำความรู้จักนักเรียนกับผู้ปกครอง สานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนโดยรอบ เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้เกิดความเข้าใจนักเรียนและผู้ปกครอง และ ผู้ปกครองเข้าใจการทำงานของครูและโรงเรียน

5.4 ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำงานบริการ ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกกับชุมชนในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานบริการและเข้าถึงชุมชนโดยรอบโรงเรียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 และ นำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษามัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 เกี่ยวกับสภาพการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในปัจจุบัน และสภาพการนิเทศที่คาดหวังในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาทางวิชาการ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของการต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index (PNI) แบบปรับปรุง ส่วนตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์ คือ ครูพี่เลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มโรงเรียนละ 1 คน และผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียนที่มีระดับค่าความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย เรียงตามลำดับจากค่าความต้องการน้อยที่สุด จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) มาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำเสนอเป็นคำบรรยาย และสร้างเป็นแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การศึกษาความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.6 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.8 ส่วนมากเป็นครูผู้ช่วยของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 คิดเป็นร้อยละ 51.4 ส่วนใหญ่เป็นครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 26.2 ทำหน้าที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ระหว่าง 19–24 เดือน คิดเป็นร้อยละ 54.8 มีจำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศ 1-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.5

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้ง 5 งาน พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับชุมชนสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.208$) รองลงมาคือการนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.206$) และ การนิเทศการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.192$) ตามลำดับ

1.1.2.1 ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียนสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.198$) รองลงมาคือการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรายงานผลการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.166$) และ การนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.162$) ตามลำดับ

1.1.2.2 ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.232$) รองลงมาคือ การพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.187$) การปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.182$) การสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.177$) และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน และการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.172$) ตามลำดับ

1.1.2.3 ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาทางวิชาการ พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ

การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.231$) รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.201$) และการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ($PNI_{\text{modified}} = 0.187$) ตามลำดับ

1.2.4 ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานสนับสนุนวิชาการสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.201$) รองลงมาคือ งานบริหารทั่วไป ($PNI_{\text{modified}} = 0.193$) และโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.184$) ตามลำดับ

1.2.5 ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานด้านการศึกษเกี่ยวกับชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน และการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้สูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.212$) รองลงมาคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.211$) การให้บริการชุมชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.210$) และการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.197$) ตามลำดับ

1.3 แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานครูผู้ช่วย พบแนวทางในการนิเทศงานดังต่อไปนี้

1.3.1 งานการจัดการเรียนรู้

1.3.1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำวิจัยในชั้นเรียน แนะนำแนวทางให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถแก้ปัญหในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ นำการวิจัยไปสู่การปฏิบัติจริง และเห็นความสำคัญของการทำการวิจัย

1.3.1.2 โรงเรียนควรจัดการอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.3.1.3 ครูพี่เลี้ยงแนะนำให้ครูผู้ช่วยศึกษาการจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคน และแนะนำวิธีการนำข้อมูลของผู้เรียนไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้ช่วยเข้าใจผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างถูกต้องตรง ตามสภาพปัญหา ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน

1.3.1.4 ครูพี่เลี้ยงจัดหาเอกสารตำราให้ครูผู้ช่วยได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการ

เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น เพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและทันสมัย สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรการจัดการเรียนรู้

1.3.1.5 ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงต้องมีการสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ช่วย โดยใช้วิธีการนิเทศแบบคลินิก มีการพูดคุยกับครูผู้ช่วยก่อนสอนเกี่ยวกับจุดประสงค์และแนวทางการจัดการเรียนรู้และพูดคุยหลังสอนเกี่ยวกับภาพรวมการสอนที่เกิดขึ้น สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหากับครูผู้ช่วย ให้ความช่วยเหลือครูผู้ช่วยแบบกัลยาณมิตร เพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดแก้ไขปรับปรุงตัวเองและเกิดการเปิดใจกับครูพี่เลี้ยงกับผู้บริหารมีทัศนคติเชิงบวกกับการนิเทศการสอนและการนิเทศการปฏิบัติงาน

1.3.2 งานการพัฒนาผู้เรียน

1.3.2.1 โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วยเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

1.3.2.2 ครูพี่เลี้ยงแนะนำครูผู้ช่วยเกี่ยวกับการใช้จิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในรายวิชาที่สอน รวมถึงการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียน โดยแนะนำจากแนวคิดและหลักการที่ถูกต้องควบคู่กับประสบการณ์การสอนคุณธรรมและจิตวิทยาในการพัฒนาผู้เรียนจากการสอนของครูพี่เลี้ยง เพื่อให้ครูผู้ช่วยมองเห็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในบทเรียน และ นำไปปรับใช้กับการพัฒนาผู้เรียนของตนเอง

1.3.2.3 สนับสนุนให้ครูผู้ช่วยศึกษาดูงานแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัย ประชาธิปไตย สร้างค่านิยมที่ดีงาม มีความภาคภูมิใจในการเป็นคนไทยจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่จัดกิจกรรม แล้วนำแนวทางในการจัดกิจกรรมที่สำเร็จมาปรับใช้กับการจัดกิจกรรมที่โรงเรียน

1.3.2.4 ครูพี่เลี้ยงแนะนำวิธีการคัดกรองผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษทางด้านพฤติกรรมกรเรียน พฤติกรรมทั่วไปให้กับครูผู้ช่วย แนะนำแนวทางการติดตามพัฒนาผู้เรียนที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.3.3 งานการพัฒนาวิชาการ

1.3.3.1 ครูพี่เลี้ยงแนะนำแนวทางให้ครูผู้ช่วยรู้จักวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนเกิดความเข้าใจถึงสภาพของแหล่งเรียนรู้ เนื้อหาสาระในบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถนำแหล่งเรียนรู้อาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจสอดคล้องกับบทเรียน

1.3.3.2 โรงเรียนสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้ประโยชน์จากความร่วมมือในการแบ่งปันความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์การทำงานและกิจกรรม นำไปสู่การพัฒนางานและกิจกรรมทางด้านวิชาการจากเครือข่ายทางวิชาการ

1.3.3.3 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างและออกแบบสื่อและนวัตกรรมที่น่าสนใจและสวยงาม เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการสร้างสื่อนวัตกรรม และหลักองค์ประกอบศิลป์สำหรับการออกแบบสื่อนวัตกรรมที่น่าสนใจและสวยงามอย่างมีคุณภาพ

1.3.3.4 ผู้บริหารควรสนับสนุนครูผู้ช่วยนำสื่อและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันด้วยการแสดงศักยภาพทางด้านวิชาการของครูผู้ช่วย เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้ช่วยได้พัฒนาผลงานทางด้านวิชาการและได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้

1.3.4 งานการพัฒนาสถานศึกษา

1.3.4.1 ครูที่เลี้ยงให้คำปรึกษาชี้แนะเกี่ยวกับการทำงานและกฎระเบียบภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการ การเงินและพัสดุให้กับครูผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยเข้าใจแนวทางการปฏิบัติและสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักการและกฎหมาย

1.3.4.2 ส่งเสริมให้มีการอบรมการจัดทำโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาสถานศึกษาให้กับครูผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยเข้าใจแนวทางการจัดทำโครงการและกิจกรรม การเขียนโครงการ การวางแผนโครงการ การประเมินโครงการ รวมถึงสามารถจัดทำโครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.4.3 ผู้บริหารและครูที่เลี้ยงสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอนตามความสามารถและความถนัด รวมถึงมอบหมายให้ดูแลกิจกรรมชุมนุม กิจกรรมนักเรียนตามความชอบและความสนใจ เพื่อให้ครูผู้ช่วยทำงานได้เต็มความสามารถและมีความสุขกับการทำงาน สามารถสร้างและพัฒนางานให้สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.5 งานความสัมพันธ์กับชุมชน

1.3.5.1 ผู้บริหารและครูที่เลี้ยงแนะนำให้ครูผู้ช่วยรู้จักชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียน ให้ครูผู้ช่วยได้ทำความเข้าใจสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของชุมชน ว่าชุมชนโดยรอบโรงเรียนมีจุดแข็ง จุดอ่อน มีภัยคุกคาม และ โอกาส อย่างไร เพื่อให้ครูเข้าใจชุมชนและสามารถวางแผนการทำงานกับชุมชนได้อย่างเข้าถึง

1.3.5.2 โรงเรียนควรให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนให้กับครูผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้เรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนและมองเห็นแนวทางการนำทรัพยากรมาใช้กับการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.5.3 ผู้บริหารมอบหมายให้ครูผู้ช่วยออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำความรู้จักนักเรียนกับผู้ปกครอง สานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนโดยรอบ เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้เกิดความเข้าใจนักเรียนและผู้ปกครอง และ ผู้ปกครองเข้าใจการทำงานของครูและโรงเรียน

1.3.5.4 ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำงานบริการ ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกกับชุมชนในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ครูผู้ช่วยได้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานบริการและเข้าถึงชุมชนโดยรอบโรงเรียน

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 การอภิปรายผลจะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ สภาพความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย และ แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานครูผู้ช่วย ระดับมัธยมศึกษา

ด้านสภาพความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

จากผลการวิจัยความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครูผู้ช่วยในการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้ง 5 งาน พบว่า ครูผู้ช่วยมีความต้องการในการนิเทศการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุด การผลิตนิตินักศึกษาศาสตรศึกษาศาสตร์ มีจุดประสงค์การสอนให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอน ให้เรียนรู้ทฤษฎีการสอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัยและนวัตกรรม เรียนรู้จิตวิทยาเด็กและการพัฒนาผู้เรียน ให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์สอนในโรงเรียน เป็นต้น แต่ขาดการสอนและฝึกทักษะเกี่ยวกับงานชุมชน มีเพียงกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ได้ฝึกเกี่ยวกับการลงชุมชนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับน้อย เมื่อครูผู้ช่วยสอบบรรจุเข้ารับราชการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สิ่งที่ครูผู้ช่วยและครูทุกคนในโรงเรียนต้องทำคือการทำงานร่วมกับชุมชน เพราะชุมชนคือส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนสามารถขอความร่วมมือจากชุมชน และโรงเรียนสามารถขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ จากชุมชนได้เช่นกัน โรงเรียนจึงต้องแสดงบทบาทในการช่วยเหลือชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่าบทบาทในการช่วยเหลือและบริการชุมชนมีการดำเนินการได้อย่างหลากหลาย เช่น การจัดให้มีการสอน หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพให้แก่ประชาชนในชุมชน ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ประชาชนในชุมชน มีความเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ครูผู้ช่วยยังต้องมีบทบาทในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อรับทราบข้อมูลของนักเรียนและสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูผู้ช่วยต้องได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยสภาพความต้องการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยที่ระบุว่าครูผู้ช่วยส่วนใหญ่ ต้องการได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุด

ด้านแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานครูผู้ช่วย

จากผลการวิจัยการนำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยจะอภิปรายผล จำแนกตามการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยที่น่าสนใจดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้

จากผลการวิจัยความต้องการงานการจัดการเรียนรู้พบว่า ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน มีความต้องการมากที่สุด ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียน เป็นภาระงานที่มีความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นภาระงานที่ครูผู้ช่วยได้รับการสอนมาจากมหาวิทยาลัยแต่มีปัญหาในการลงมือทำ และปรับใช้จริงในโรงเรียนอันเนื่องจากการคิดปัญหาการวิจัย และการออกแบบงานวิจัยให้สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้จริง ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานวิจัยว่าผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยทำวิจัยในชั้นเรียน แนะนำแนวทางนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ นำการวิจัยไปสู่การปฏิบัติจริง และเห็นความสำคัญของการทำวิจัย สอดคล้องกับ ขนิษฐา จิรนนท์ (2552) กล่าวไว้ในงานวิจัยการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร ว่ากลุ่มผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยในการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และการพัฒนาความรู้และทักษะการทำวิจัยควรให้ครูเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเองมากกว่าการเข้ารับการอบรม สอดคล้องกับนิภาพร กุลสมบุญ (2552) ที่กล่าวว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีคุณภาพ เพราะเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเปิดให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แต่มีความยากในเรื่องเนื้อหาและต้องใช้เวลาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีความคุ้มค่าคือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยปฏิบัติการอย่างแท้จริง ซึ่งช่วยยืนยันว่าครูผู้ช่วยต้องได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำวิจัยตามแนวทางที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้

2. การพัฒนาผู้เรียน

จากผลการวิจัยความต้องการงานการพัฒนาผู้เรียน พบว่า ด้านการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีความต้องการมากที่สุด ปัจจุบันประเทศไทยมีปริมาณของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าสู่โรงเรียนมากขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งครูผู้ช่วยมีความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาเล่าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยไม่มากพอที่จะเข้าใจและดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเหล่านั้น อีกทั้งโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดนโยบายในการสร้างความรู้และพัฒนาให้ครูภายใน

โรงเรียนมีความสามารถในการดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ เนาวรัตน์ คงพ่วง (2551) กล่าวว่า โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากร/ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ในด้านการจัดการศึกษา แบบเรียนรวมแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม อาจเป็นครูในโรงเรียนไปอบรมเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดต่อครูในโรงเรียนทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษว่า โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วยเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ การจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้ช่วยเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องทำการจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้ช่วย สอดคล้องกับนันทวัน วงษ์ประเสริฐ (2556) ได้กล่าวถึงผลการวิจัย ในงานวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ พลศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ: กรณีศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ว่าควรมีการอบรมครูพลศึกษาในเรื่องของกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งช่วยยืนยันว่าครูผู้ช่วยต้องได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถ ตามแนวทางที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้

3. การพัฒนาวิชาการ

จากผลการวิจัยความต้องการงานการพัฒนาวิชาการ พบว่า การนิเทศการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความต้องการมากที่สุด ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ครูผู้ช่วยในกรุงเทพมหานครจะมีความแตกต่างจากการเป็นครูที่ต่างจังหวัดเนื่องจากมีปัจจัยในเรื่องของ บริบทของท้องถิ่น ขนาดของโรงเรียน งบประมาณ ตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความแตกต่างกัน โดยโรงเรียนในกรุงเทพมหานครจะมีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียนจำนวนมาก ชุมชน โดยผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ว่า ครูที่เลี้ยงแนะนำแนวทางให้ครูผู้ช่วยรู้จักวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนเกิดความเข้าใจถึงสภาพของแหล่งเรียนรู้ เนื้อหาสาระในบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถนำแหล่งเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจสอดคล้องกับบทเรียนสอดคล้องกับ ปาจริย ดัวสิขเรศ (2549) ที่กล่าวว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มี 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่จัดตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของแหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และ กิจกรรมที่จัดตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้กำหนด เป็นการศึกษาภายในแหล่งเรียนรู้แล้วเขียนรายงานตามหัวข้อที่อาจารย์กำหนด และส่งอาจารย์ภายหลังครูผู้สอนจึงควรรู้จักและเข้าใจแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่

เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงจะสามารถนำแหล่งเรียนรู้จำนวนมากมาปรับใช้ในการจัดการเรียนสอนได้ สอดคล้องกับ จันแดง เมียก (2552) ได้กล่าวว่า ครูผู้สอนขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนและความรู้ความเข้าใจเรื่องแหล่งเรียนรู้

4. การพัฒนาสถานศึกษา

จากผลการวิจัยความต้องการงานการพัฒนาสถานศึกษาพบว่า การนิเทศการปฏิบัติงานด้านการสนับสนุนวิชาการ มีความต้องการมากที่สุด ครูผู้ช่วยในปัจจุบันเมื่อเริ่มต้นทำงานจะได้รับการปฐมนิเทศจากโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในโรงเรียนและรับทราบถึงโครงสร้างการทำงาน แต่พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานทางด้านธุรการ การเงินและพัสดุ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านดังกล่าว สอดคล้องกับ เตือนใจ ดลประสิทธิ์ (2540) ได้กล่าวว่า ปัญหาในงานบริหารงานธุรการ ปรากฏว่าบุคลากรในฝ่ายธุรการขาดการอบรมความรู้เรื่องการวางแผน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดเก็บและการทำลายหนังสือราชการ ครูผู้ช่วยจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในการปฏิบัติงานในด้านดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานให้ครูพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาชี้แนะเกี่ยวกับการทำงานและกฎระเบียบภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการ การเงินและพัสดุให้กับครูผู้ช่วย เพื่อให้ครูผู้ช่วยเข้าใจแนวทางในการปฏิบัติ และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักการและกฎระเบียบสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ได้กล่าวถึงบทบาทของครู ในการร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาไว้ว่าครูควรเรียนรู้และลงมือปฏิบัติในการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาดูด้วยตนเอง (Self Directed) ศึกษาจาก เพื่อนครู วิทยากร ชุมชน และศึกษานิเทศก์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

5. ความสัมพันธ์กับชุมชน

จากผลการวิจัยความต้องการงานความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า การนิเทศการปฏิบัติงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน มีความต้องการมากที่สุด การทำงานของครูผู้ช่วยกับชุมชนเป็นสิ่งที่ครูผู้ช่วยต้องพึงปฏิบัติ เพราะโรงเรียนและชุมชนต้องทำงานร่วมกัน ครูและโรงเรียนมีหน้าที่บริการความรู้ให้กับชุมชน ส่งเสริมการศึกษาให้กับชุมชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนไว้ว่า ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยงแนะนำให้ครูผู้ช่วยรู้จักชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียน ให้ครูผู้ช่วยได้ทำความเข้าใจสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของชุมชน ว่าชุมชนโดยรอบโรงเรียนมีจุดแข็ง จุดอ่อน มีภัยคุกคาม และ โอกาส ใดๆ เพื่อให้ครูเข้าใจชุมชนและสามารถวางแผนการทำงานกับชุมชนได้อย่างเข้าถึง สอดคล้องกับ ญัฐติกาญจน์ สีเหนียง (2555) ที่กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เนื้อหาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาของชุมชน ได้แก่ กระบวนการสร้างพลังชุมชน กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บ้าน วัด โรงเรียน การใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน และการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากผลการวิจัยได้นำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยส่วนใหญ่ให้ได้รับการนิเทศในรูปแบบการแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานและจัดการอบรมความรู้ หลักการทำงานต่าง ๆ ให้กับครูผู้ช่วย สอดคล้องกับ วนิดา น้อยมะลิวัลย์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่าการได้รับการอบรมของครูมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติการณ์ภายในโรงเรียน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เป็นกรนิเทศทางตรง ซึ่ง จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้กล่าวถึงรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ว่าการนิเทศทางตรง คือ การที่ผู้นิเทศได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแนะนำ ชี้แนะครูผู้สอนโดยตรง ส่วนมากผู้นิเทศจะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหรือความรู้ ความเชี่ยวชาญมากกว่าผู้รับการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ในปัญหาไม่ชัดเจน แต่ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจอย่างดี ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ครูผู้ช่วยเกิดความเข้าใจในการทำงานมากขึ้นและสามารถพัฒนากระบวนการทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และครูพี่เลี้ยง ควรนำแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยเสนอปรับใช้ในการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูบรรจุใหม่ (ครูผู้ช่วย) โดยเฉพาะการนำแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาวิชาการ และ การพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และครูพี่เลี้ยง ควรทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนว่ามีความต้องการจำเป็นมากน้อยอย่างไร เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการนิเทศการปฏิบัติงานครูผู้ช่วยภายในโรงเรียนให้เกิดการพัฒนาการทำงานของครูผู้ช่วยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงาน และ นำเสนอแนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ระดับชั้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กันยา เจริญถ้อย. (2553). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2554). นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผลิตตำราเรียนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- ชนิษฐา จิรนนท์. (2552). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). **คู่มือการประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม.** กรุงเทพมหานคร
- จันเชง เมียก. การนำเสนอแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนในการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ราชอาณาจักรกัมพูชา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไรรัตน์ สูดรุ่ง. (2559). การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (ม.ป.ป.). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปัตตานี: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ
- ณัฐติกาญจน์ สีเหนียง. (2555). การสังเคราะห์ชุดความรู้ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาของชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เตือนใจ ดลประสิทธิ์. (2540). **สภาพและปัญหาการบริหารงานธุรการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชา บริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธารรัตน์ มาลัยเถาว์. (2558). **กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวความคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวัน วงษ์ประเสริฐ. (2556). **แนวทางการจัดการเรียนรู้พลศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ: กรณีศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร กุลสมบุรณ์. (2552). **การวิจัยและพัฒนากระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อ ส่งเสริมวินัยของครูและการเรียนรู้ของโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เนาวรัตน์ คงพวง. (2551). **การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ของการจัดการศึกษา แบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติก**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัย การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2549). **การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **วิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- ปัญญา อัครพุทธพงศ์. (2557). **ปัจจัยทางสถานภาพของครูที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบ การนิเทศการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ปาจริย์ ตัวสิขเรศ. (2549). **การวิจัยและพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาการรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้น**

มัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2555). **สอนเขียนแผนบูรณาการบนฐานเด็กเป็นสำคัญ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราณี กุญรัมย์. (2553). **ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2548). **การศึกษารายกรณี.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). **ตำราการนิเทศการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- วนิดา น้อยมะลิวัน. (2551). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต , สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วสันต์ชัย กากแก้ว. (2556). **เอกสารประกอบการสอนการศึกษากับการพัฒนาชุมชน.** สุรินทร์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สุปราณี จิราณรงค์. (2558). **ครูประจำชั้นมีอาชีพ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2555). **การนิเทศภายในโรงเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 3.แพร่: เมืองแพร่การพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงาน ข้าราชการครู.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **สถานภาพการผลิตและพัฒนา
ครูในประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

Glickman, C.D., Gordon, S.P. and Ross-Gordon, J.M. (2010). **Supervision and
Instruction Leadership : A Developmental Approach**. 8th ed. Boston :
Allyn and Bacon, Inc.

Harris, B.M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. 3rd ed. Englewood Cliffs,
New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

Wiles, J. & Bondi, J. (2004). **Supervision : A Guide to Practice**. 6th ed. New Jersey :
Pearson Prentice-Hall, Inc.

Yamane, Taro. (1973). **Statistic: An Introductive Analysis**. (3rd ed.). New York.
Harper and Row.

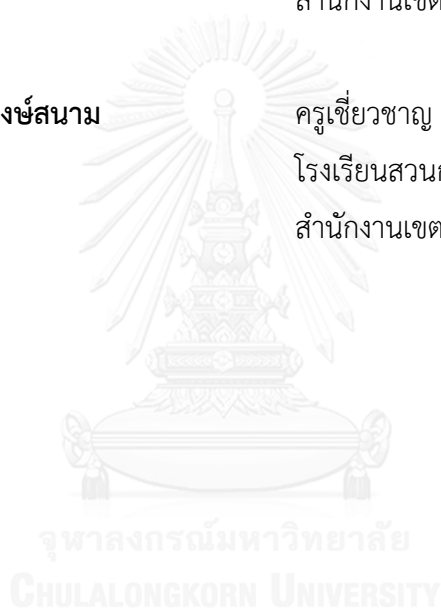
ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์   อาจารย์พิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและ
ความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ดร.วิทยา ศรีชมภู   ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ (คศ.3)
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. อาจารย์สมานจิตร พงษ์สนาม   ครูเชี่ยวชาญ (คศ.4)
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ทั้งนี้การเสนอผลการวิจัยและนำเสนอในภาพรวมโดยไม่กระทบต่อผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นายสิทธิกร สัมพันธ์กาญจน์
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. เขตพื้นที่การศึกษา (1) สพม.เขต1 (2) สพม.เขต2
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด (1) อนุปริญญา (2) ปริญญาตรี
 (3) ปริญญาโท (4) ปริญญาเอก
4. จำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานจากครูพี่เลี้ยง
 (1) ไม่เคยได้รับ (2) 1 – 4 ครั้ง
 (3) 5 – 8 ครั้ง (4) มากกว่า 8 ครั้ง
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ (1) คณิตศาสตร์ (2) ภาษาไทย
 (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ
 (5) สังคมศึกษา (6) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 (7) ศิลปะ (8) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 (9) สุขศึกษาพลศึกษา (10) อื่น ๆ .....

ข้อที่	ข้อความ	สภาพการณ์ในปัจจุบัน					สภาพการณ์ที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.	โรงเรียนมีการจัดการบรรยาย อภิปราย ประชุมกลุ่มย่อย หรือ ระดมสมองเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์กับชุมชน										
6.	ท่านได้ทำงาน แลกเปลี่ยน ความรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อน ร่วมงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ กับชุมชน										
7.	ท่านได้รับโอกาสให้เสนอ โครงการในการพัฒนาตนเอง เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับ ชุมชน										
8.	ผู้บริหารพุดคุย กำหนด ตารางเวลา เข้าสังเกตการณ์ การจัดการเรียนการสอน และ นำผลที่ได้มาประเมินและ ปรับปรุงแก้ไขการจัดการ เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับ ชุมชนให้ดีขึ้น										

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

**แบบสัมภาษณ์แนวทางการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ - นามสกุล

.....

2. ตำแหน่ง

.....

3. โรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่

.....

ส่วนที่ 2 ข้อคำถาม

1. ท่านมีแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนของท่านอย่างไร

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัยและแก้ปัญหาในชั้นเรียนอย่างไร

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นสูงสุดอย่างไร

.....

.....

5. ท่านมีแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานสนับสนุนวิชาการอย่างไร

.....

.....

6. ท่านมีแนวทางในการนิเทศการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน และการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสิทธิกร สัมพันธ์กาญจน์ เกิดเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2532 ที่จังหวัดราชบุรี

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชามัธยมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป - เทคโนโลยีการศึกษา เมื่อปีการศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นิเทศการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งข้าราชการครู (คศ.1) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร

